

Rejtő Jenő

Az elsikkasztott pénztáros

TARTALOM

Curzon úr útra kel

Curzon úr kellemes ismerősökre tesz szert

Curzon úr az oroslán szájában

Curzon urat végre tisztelteti valaki

Curzon úr találkozik Monte Cristóval

Curzon úr rájön, hogy nincsenek gonosztevők

Curzon úr majdnem hittérítő lesz

Curzon úr mégis a rács mögé kerül

Curzon úr útra kel

1.

Aki Curzon urat látta a hajón reggelizni (sült sonka tojással, tea, vaj, pirított zsemle), nem mondta volna róla, hogy ez az úr előző napon húszezer dollárt sikkasztott. Abban a nyugalomban, amellyel a vaját a zsemlekre kente, a vaj fölé elhelyezte a sült sonkát, a felsoroltakat leharapta, és mielőtt hozzáfogott volna a rágáshoz, az egésztest leöntötte két korty teával, ebben az elmélyült, gondos táplálkozásban benne volt az önmagával megelégedett nagytőkés kényelmes, bölcs, harmonikus életrendszerének egy jellegzetes mozaikja.

Csak azért hangsúlyozzuk ki annyira ezt a különben elég közönséges körülményt egy ember napi életében, mert Curzon úr életében először evett ilyen bőségesen a kora reggeli órákban. Teája mellé nélkülözötte eddig a tojást és a sonkát.

Mióta tisztviselő lett, tehát tíz éven át, a zsemlet vajjal bár, de pirítatlanul fogyasztotta, mert mielőtt irodába ment, jóformán arra sem volt elég ideje, hogy a legegyszerűbb reggelit nyugodtan fogyassza el.

Most, miután sikkasztott, úgy érezte alkalma és ideje van az életet nyugodtabb szemlélődéssel tanulmányozni és ezen a bűnügyi tanulmányútján első experimentuma az imént megénekelt villásreggeli volt. Curzon úr, e regényünk hőse, sajnos, nélkülözötte mindazon kvalifikációkat, amelyek alkalmasak arra, hogy egy embert regényhőssé tegyenek. Mind a két szóval szöges ellentétben állt az egyénisége. A regényhez csak igen kevés köze volt, ilyet nem olvasott, és nem írt, eseménytelen életét elkerülték a nagy szerelmek, sohasem párbajozott, egyáltalán semmit sem csinált, ami akár csak egy rövid lélegzetű elbeszélésre is anyagot adhatott volna. Ami a hőst illeti, Curzon úr átment az utca másik oldalára, ha két ember hangosan vitatkozott, és bár szégyellte bevallani, titokban félt a részeg emberektől. És miután nem volt regényhős, nevezzük Curzon urat a regény gyávájának.

Az olvasónak igaza lesz, ha ezek után azt mondja; hohó, egy ember, aki gyáva, aki irtózik minden veszélytől, kalandtól akit úgy ábrázol a regény első néhány sora, mint a legfantáziátlanabb nyárspolgárt, hogy lehet az sikkasztó? Hogy kerülhet egy ilyen hajóra, ilyen helyzetbe? Egy villásreggelivel!

Hallgassák meg, kérem a sikkasztás történetét, azután az vesse rám az első követ, aki nem lusta hozzá.

2.

Curzon úr tulajdonképpen nem sikkasztott. Ha egész precízen akarnám jellemezni a helyzetet akkor azt mondanám hogy ez a szelíd, gyenge egyéniségű ember egyedül maradt húszezer dollárral, és a pénz kihasználva az őrizetlen pillanatot, elsikkasztotta a takarékpénztár egyik képviselőjét. A föld légkörén belül minden tárgy magnetikus. Mindnyájan ismerünk embereket, akiknek a tárgyakhoz való viszonyát nem saját akaratauk szabja meg, hanem ellenkezőleg, egyes tárgyakkal kapcsolatos pillanatnyi ötleteik befolyásolják a cselekedeteiket. Elég közismert típusa a polgárnak az a tömegvonzás hatása alatt álló egyén, aki elhatározza, hogy mától kezdve takarékoskodni fog, de a mozi előtt kifüggesztett színes plakát vonzása megváltoztatja akaratát. Eh, majd holnap, mondja, és jegyet vált a délutáni előadáshoz. Vagy ki nem ismeri a

gyomorsavtúltengéses barátunkat, aki öt éve mindennap huszonnégy órával elhalasztja a szigorú diéta betartását, mert midőn legkeményebb az elhatározása, éppen borjúpörköltet hoznak be. Minő pech! Éppen borjúpörköltet, kedvenc ételét, mócsingosan, egész rövid száftal, aranyárga csipetkével mellette! Akaratát ismét magához vonzza a tál, és most már elárulom, hogy akkor is magához vonzotta volna, ha töltött káposztát tálaltak volna be (tejfölösen, benne főtt disznókarajjal).

Curzon úrnál is rendben mentek a dolgok, amíg napi tennivalójával nem került alternatív lehetőség elé, és mások által előírt teendők szabták meg a cselekedeteit. Ezek között első helyen állt Mayfield úr, a sidneyi Takarékpénztár irodafőnöke, egy bántó külsejű, igen szigorú, kellemetlen modorú úr, aki zsebórájával a kezében fogadta az elkésve érkező tisztviselőket. Mayfield úr, kezében zsebórájával, mindig Curzon szeme előtt lebegett és tíz év alatt mindössze kétszer késett el, amire Mayfield úr azt mondta, hogy ha a legközelebbi tíz éven belül még egyszer elkésik, kénytelen lesz bizonyos rendszabályokhoz nyúlni, mert sorozatos szabálytalanságokat nem tűrhet. Másik zsarnoka, Mrs. Hutkins, nyolcvan kilón felüli gazdasszonya volt, aki saját kedvenc ételeit főzte Curzonnak, és miután a gazdasszony gusztusa örökké a rántott tőkehal és a pirított borjómáj között ingadozott, Curzon úrnak is be kellett érnie e kétféle étellel, holott mit nem adott volna olykor egy kis rántott húsért. Csak egyszer próbálta meg, hogy titokban vendéglőbe menjen ebédelni, de Mrs. Hutkins rájött a pártütésre, és azóta Curzon úr óvakodott hasonló ballépésektől. Hogy ünnepnapokon sem alhatott kedvére kilencig, annak is gazdasszonya volt az oka, mert ilyen napokon nagytakarítást rendezett, és hét óra helyett hatkor kellett felkelnie Curzon úrnak. Ilyenkor ugyanis megjelent Mrs. Hutkins adjutása: a viceházmester felesége, eltolták az összes bútorokat, súroltak, poroltak, áthúztak, szellőztettek, és közben Curzon úr árván bolyongott a város valamelyik közterén.

3.

Hogy a tárgyak könnyelműsége milyen romlásba viheti az embert, arra legjobb példa Curzon úr esernyője. Ez az ágrólszakadt, öreg jószág lépten-nyomon ottmaradt valahol. Azon az elsejeli napon, amelyen Curzon úr megkapta hatheti szabadságát, és elbúcsúzott kollégáitól, hogy szokása szerint vidékre utazzék, ez a pimasz esernyő megint önállósította magát, és ottmaradt az irodában. Mr. Curzon tehát, aktatáskával a hóna alatt, visszafordult a városháza előtt, hogy elmenjen hűtlen esernyőjéért a sidneyi Takarékpénztár helyiségébe.

- Örülök, hogy visszajött! - szólt rá Mayfield úr nyomban.

- Ujjé! - mondta magában Curzon.

- Azért örülök ennek a véletlen visszatérésnek, mert valami nincs rendben a pénztári elszámolásnál. A Simon & Blackson kifizetést úgy kellett volna lezárni, hogy az előző záradék is szerepeljen az elszámolás kezdetén, mert így az áttekinthetősége...

Mit részletezzem? Addig beszélt, amíg kiderült, hogy Curzon úr csak délután kezdheti meg a szabadságát. Egy kedves sóhajjal odament régi helyére, a pénztárhoz, ahol Masson, a helyettese, már vigyorgott rá kövér arcával, aranykeretes csíptetője mögül.

- Miért jöttél vissza, te ökör?

- Az esernyőmért - felelte majdnem sírva.

- Ha valaki Ausztráliában a száraz évszakban esernyővel jár, annak úgy kell.

- Az esernyő - fejtette ki pedánsan Curzon -, hozzátartozik külső megjelenésemhez. Például a nyakkendő az északi népeknél jött divatba, és azt a célt szolgálta, hogy a hülésre érzékeny géget megvédje a zord időjárás ellen. Ennek dacára te itt Ausztráliában, harmincöt fokos melegben, állandóan nyakkendőt hordasz. Ez nem sokkal célszerűbb, mintha én az esernyőmet hordanám a nyakamban. Miért fordulsz el tőlem?

- Hogy ön nem dolgozik - mondta Mayfield, aki figyelmesen hallgatta eddig a háta mögött -, ebbe a vállalat tíz éve alatt valahogy beletörődött. De hogy kollégáit is demoralizálja, ez már az én közismert jóindulatom határait is meghaladja... És különben is! - horkant fel. - Ha ön a nyakkendődivatot undorítónak találja, akkor ne járjon kultúremberek közé! - kiáltotta Mayfield úr nekivörösödve, mert mint általában a hízásra hajlamos emberek, szerette a változatos és rikító nyakkendőviseletet.

Curzon nagyon szerencsétlennek érezte magát. Üres aktatáskáját, amelyben néhány frissen vásárolt pipereholmit őrzött, esernyőjével együtt odatette a pénztárfülke sarkába, és hozzáfogott, hogy a nyitott pánccsaszekrényből szép sorjában kirakjon mindent, és megkeresse a Simon & Blackson cég hitelleveleit, cesszióit és jelzálogkölcsonait, amelyek előző nap már egyszer átmentek a kezén, bár szerinte az egész ügy elejétől fogva a könyvelőre tartozott volna, de a könyvelő amerikai volt, mert Mayfield görbe lábú, szeplős leányának udvarolt.

Izzadt és görnyedt. Masson is segített neki. Óvatosan rakták szét a pénzzszekrény tartalmát az asztalon, váltótárcát, nyugtát és bont, míg végre ott volt a Simon & Blackson pakett. Szép rendben visszaraktak megint mindent, Curzon feljegyzett néhány számot, azután a Simon B Blackson pakett is a helyére került, és Masson bezárta a pánccsaszekrényt.

Curzon úr most már tizenöt perc alatt megcsinálta újra az egész elszámolást, valamennyi óhajnak megfelelően, letette Mayfield asztalára, de egy olyan pillanatban, midőn az irodafőnök éppen nem volt jelen, és jól megfogva esernyőjét, hóna alá szorítva aktatáskáját a pipere-cikkkel, gyorsan hazament. Négy óra volt, a többi tisztviselő is öltözött, mert a takarékpénztárat fél ötkor zárták.

Otthon hozzálátott a csomagoláshoz. Wickfieldbe készült a nénjéhez, ahol mint fizető vendég töltötte rendszeresen szabadságát. Wickfield Ausztrália hegyes vidékén terült el, ócska kis falu volt, de Curzon úr elhitette önmagával, hogy a falu klímája rendkívül egészséges, miután hatheti szabadságát a legolcsóbban itt használhatta ki. Alapjában véve már régen utálta Wickfieldet, piros fáival, buta lakosaival és bohém szarvasmarháival, amelyek hasonló állatoktól eltérően, naphosszat a főúton őgyelegtek, ahelyett, hogy legelnének.

Mrs. Hutkins nem volt otthon, mert látogatóban volt nála a nővére kislánya, és ebből az alkalmából elvitte moziba a gyereket. Curzon tehát berakta kofferjébe a legszükségesebb holmikat, azután hozzáfogott, hogy a fogkrémet, borotvaecsetet, timsót meg szappant előszedje az aktatáskájából, és elrendezze a fehérenemű között a kofferban.

Az aktatáskában azonban nem volt borotvaecset, nem volt timsó, nyoma sem látszott fogkrémnek, és egyetlen darab szappan sem került elő.

Ezzel szemben:

Az aktatáskában húszezer dollár volt, négy egyforma kötegben.

Az aktatáskát a Northon utazási iroda cégvezetője helyezte letétbe, fedezetül bizonyos turistacsekkre, amelyeket egy társasutazás résztvevői Konstantinápolyban, Bukarestben, Bécsben, Párizsban és Londonban fognak beváltani a sidneyi Takaréknak terhére. Ezzel Curzon nyomban tisztában volt. Mi történt? Rakodás közben az ő táskáját a pipereholmikkal (borotvacset, timsó stb.) visszatették a páncélszekrénybe, és a Northon cég letétjét az aktatáskával együtt ő a sajátja helyett elhozta magával.

Curzon úr homlokát homályos, jéghideg pára lepte el. Megfogódzkodott a karosszék támlájába, azután leült. Most mi lesz? Mondjuk, hogy reggel, mert reggelig most már zárva van a takarékpénztár, szóval mondjuk, Curzon úr reggel beállít a céghez, hogy pardon, tévedésből magával vitt húszezer dollárt. Mi történik? Vizsgálat. Botrány. Massont, aki a pénztárért felel, egész biztosan kidobják. Mayfieldet esetleg megüti a guta. És ha legalább ez biztos lenne. De semmi sem biztos, csak az, hogy Masson repül.

Lihegett, és két kézzel fogta a fejét. Úristen! Mit csináltam! Mit csináltam! Szegény Masson! Szegény Masson! Három gyereke van, és újra bébit várnak. Ha legalább nem lennének gyerekei. De három! És már várják a negyediket! Tulajdonképpen mit képzelsz az a Masson?! El akarja árasztani a világot az utódaival?!

Most egészen váratlanul Wickfield jutott eszébe. Azokkal a poros, korcs hegyi pálmákkal, a főutcán virágzó állattenyésztésével és a szomszédban nyaraló ügyvéd gramofonjával, amely tíz éve már ugyanazt a lemezt játssza felváltva egész délután: „I wonder where my baby is tonight.” A neuralgiában szenvedő főerdész egyszer kapásból rálőtt a gépre, de a gramofon nem halt meg, csak végleg elvesztette hangját, és azóta még sokkal rekedtebben kornyikálja azt a hülye nótát. Éjjel nem lehet aludni a kutyáktól, hajnalban a kakasoktól és délután a legyektől. A kávé helyett használt cikóriának ugyanolyan szaga lesz, mint már tíz éve, mint ahogy Curzon úr életében mindennek ugyanilyen cikóriaszaga és -íze van.

Egy kicsit rágódott életének keserű gyökerén, amelyet inkább nevezhetnénk íztelen gyökérnek, és közben farkasszemét nézett vele húszezer dollár. Masson tulajdonképpen csak úgy menekülhet meg a romlástól, ha ő, Curzon, elsikkasztja a pénzt. Mert gondatlanságért és szabálytalanságért felelnie kellene, de ki vonhatná felelősségre Massont, ha a bank egy régi tisztviselője bűnös útra lép? Ő hozta a bajt Massonra, neki is kell elsimítania. A becsület úgy diktálja, hogy sikkasszon.

Ez csak világos.

Így történt, hogy a saját esernyője és Masson gyermekei elindították egy úton, amely merőlegesen eltért életének eddigi irányától.

Húszezer elszabadult, bűnre éhes dollár elsikkasztott egy védtelen pénztárost.

Curzon úr kellemes ismerősökre tesz szert

1.

Délután hat órakor távozott Curzon úr a lakásból. Mielőtt elment, rövid habozás után háromhavi bért hagyott Mrs. Hutkinsnek az asztalon. Úgy érezte, hogy minden zsarnoksága dacára öreg gazdasszonyát nem teheti ki pénz nélkül az utcára. Hiszen Curzon úr alapjában véve jólelkű, gyengéd ember volt. Ha Massonnak nem lett volna annyi gyereke, akkor Curzon úr nem sikkasztott volna. De hát ez a Masson, úgy látszik, még sohasem hallotta, hogy családfák nem nőnek az égig. No mindegy...

Délután öt óra volt, és másnap reggel nyolc előtt nem vehetik észre a sikkasztást. Lehet, hogy délután hatig sem nyúlnak az aktatáskához. Ennyi egerútja van. Most hová? Hová megy egy sikkasztó, akinek húszezer dollár van a táskájában, és tudja, hogy a rendőrség nemsokára a nyomában lesz?

A borbélyhoz.

Jámbor, szőke kis szakállát, amely összefolyt szomorú, bibliai bajuszával, leborotváltatta. Egy köpcös, angol gengszter nézett rá vissza a tükörből. Jé! Nem is tudta, hogy ilyen fiatal! És alapjában véve egész megnyerő. Most kezdett csak azon tűnődni, hogy mi értelme volt annak az alázatos jelleget adó szőrzetnek, amelyet évekig olyan gondosan termelt az arcán.

Épp olyan megmagyarázhatatlan dolog, mint az ócska esernyő. Vagy Masson nyakkendője.

Azután kiment a repülőtérre. Egy hatalmas hárommotoros kivilágítva állt, és az utasok beszálltak. Curzon úr odasietett a pénztárhoz.

- Kérek egy jegyet.

- Hová?

- Arra a gépre.

- De hová akar utazni?

- Az az én dolgom. Maga csak adjon egy jegyet - mondta nagyon idegesen.

- Az a gép Batáviába repül. A Szumbavai és a Bali szigetcsoport érintésével.

- Hát akkor Batáviáig!

Eddig még a lelke mélyén, valahol legbelül úgy érezte, hogy nem lesz semmi az egészből, és az utolsó pillanatban visszafordul. Úgy érezte, hogy az ítéletet, amelyet ügyetlensége miatt kimon-
dott, nem fogja végrehajtani önmagán, és visszafordul. De a motor zihálni kezdett, azután lábai, mintegy önállósítva magukat, elindultak a gép oldalához támasztott három lépcsőfokhoz, és ő felment, egyenként megjárva mind a három fokot. Belépett a gépbe, és ezzel az ítéletet végrehajtotta! Két overallos pribék kirántotta a lépcsőt, a megkavart propeller sortüze felhang-
zott, és az elsikló gép néhány kecses libbenés után a magasba lendült.

Curzon úr egy derűs lelkivilágú sikkasztó nyugodt álmát aludta a sétafedélzeten. Batáviában egy napot sem időzött, hanem Henry Kahn álnéven első osztályú fülkét bérelt a Triton nevű luxushajón, amely Szingapurba indult. Szingapur! Az Indiai-óceán New Yorkja, a fény, a ragyogás, az elegancia, a luxus, a bűn, a háború és a mocsok nagy látványossága. Ott úgy eltűnhet, mint gombostű a szénakazalban, onnan a világ minden tájára átmentheti bűnbe esett életét, hogy kis vagyonával egzisztencia után nézzen.

Curzon úr kimondhatatlan lelki kéjjel merült el a gondatlanságba, amelytől azok szoktak meg-részegegni, akik máról holnapra megszabadulnak a pénz rabságától. Van-e szebb és nagyobb szerűbb érzés annál, mint megrendelni egy pohár malagát, ha éppen gusztusunk van rá, és hanyagul zsebre dugni néhány doboz igen finom cigarettát, anélkül, hogy elszörnyednénk a könnyelműségünktől? A kis fizetés demarkációs vonala megnyílik! Egy öltözet ruha, jó hotel, taxi, hordár, töltőtoll és páholyülés anélkül, hogy a pénz kiadásának pillanatában elmondanánk magunkban az osztási művelet refrénjét: és még marad nyolc... és még marad hét... és még marad hat.

Van-e szebb, kellemesebb nászút az első néhány napnál, amely alatt a sikkasztó mézesheteit éli az anyagi függetlenséggel? Kérdezzünk csak meg kiérdemesült sikkasztókat hogy mi a szép, mi az igazán felemelő és nagyszerű momentum az életben. Azt fogják mondani: az első hét Párizsban és az utolsó Vácon. Az első gondtalan pillanat egy szép nővel, és az utolsó hét nap a szabadulás előtt, mikor a rab meghatottan számolja a hátralevő néhány száz staniclit. Benne van ebben a két végletben minden, amit a költő mondott.

Szabadság, szerelem!

Apropos, szerelem. Mint annyi más nagy luxus, váratlan fordulat, újszerű élmény, ez is most érkezett el Curzon úr életébe. Ebbe is most botlott bele, és pedig olyan kevés szerencséjével, hogy nyomban egész hosszában végigterült a fedélzeten. Ugyanis miközben álmos szemekkel elhagyta ülőhelyét, hogy sétáljon kissé, megbotlott egy nyugágyban heverő hölgy kinyújtott lábán, és elvágódott.

Így kezdődött. Nem éppen hangulatosan, de stílszerűen, Curzon úr eddigi élményeihez viszonyítva. Mikor feltápáskodott, egy olyan szép nő állt mellette, amelyet csak álmában lát az ember vagy még ennél is valószínűtlenebb miliőben, amerikai hangosfilmekben.

- Bocsásson meg, igazán szégyellem. Remélem, nem ütötte meg magát? - kérdezte aggóva a hölgy.

- Igazán semmiség - nyögte siralmasan Curzon úr, és csak most nézte meg figyelmesebben a nőt. Valami egész könnyű, kosztümszerű, szürke, angol ruhában volt, sima, acéloskékbe játszó fekete haja hátrafésülten lapult meg, szabadon hagyva két apró fülét, mandulavágású, de kifejezéstelen, nagy szemei tisztán, derűs csillogással tekintettek a férfira, mosolygó, szép vonalú szájából pompás fogak ragyogtak elő.

- Nevem Henry Kahn - mondta Curzon úr.

- Lilian Hackett vagyok - felelte, és alig tudta elnyomni mosolygását az esetlen, gyerekesen zavart férfi ódivatú bemutatkozásán. Hosszú, finom, fehér kezét hanyag mozdulattal nyújtotta új ismerőse felé, és kissé szórakozottan otthagya a férfi tenyerében. Szemében őszinte érdeklődés villant meg.

- Remélem Szingapúrig utazik?

- I... igen... - hebegte Curzon úr, akit ez a kézfogás nagyon megviselt. Természetesen Szingapurba utazom. - És hogy fesztelen legyen, hátratette két kezét, miközben testsúlyát felváltva egyik lábáról a másikra helyezte. A nő felől egészen finom, halványan, de azért kivehetően érezhető kölniillat áradt feléje. Maga sem tudta, miért kap ettől szívdobogást.

- Ha akarja, sétálhatunk villásreggeli előtt - mondta Lilian, és belékarolt. Curzon úr majdnem ismét orra esett. Mint valami emberi automata indult meg Lilian mellett, igyekezve lépést tartani, és félkarját, amelynek könyökhajlása a nő finom kezének szentélyét képezte, úgy tartotta mereven, mozdítani se merve, mintha gutaütés bénítaná. Lilian ezt látszólag észre sem vette, elfogulatlanul és hosszan csevegett.

- Ó, Mr. Kahn, ha tudná, milyen unalmas egy ilyen hajóút... Igazán csak lord Paddington tudta rávenni a fivéremet... A legtöbb férfi unalmas és ostoba... azt hiszik, hogy minden a tánc, a póker, a bridzs... Hopplá! Vigyázzon! - Még idejében elkapta Curzon urat, aki megbotlott egy hajóköteltekercsben. - Úgy látszik, nem hoztam szerencsét magának. Már másodszor botlik el...

- Ó, igazán semmiség! - Bár ez lenne a legnagyobb botlásom - gondolta magában. És most eszébe jutott lord Paddington, ez az előkelő, finom, ősz úr, állítólag Anglia felső tízezeréhez tartozik, és igen visszavonultan él a hajón. Csak két emberrel érintkezett; az egyik Rival márki, szintén nagyon öreg, sovány emberke, bottal jár, mert füllábára sántít, és gomblyukában a becsületrendet hordja. Ezek szerint a társaságukban levő harmadik úr a lány bátyja, Sir Hackett, akiről azt mondta a steward, hogy ő a jávai cukorkirály, milliárdos iparmágnás...

Ilyen emberek még sohasem álltak szóba Curzon úrral.

- Sir Hackett bátyja a kisasszonynak?

- Ő a bátyám. Tudja, milyen unalmas egy cukorkirály hűgának lenni? Látott ön már operettet?

- Ó, hogyne! Én sokat foglalkozom kultúrával. Egyszer Sidneyben megnéztem a Rip van Winklét... Arról szól, hogy egy vadász ötven évet alszik egyhuzamban anélkül, hogy felébredne, dacára annak, hogy körülötte mindenki énekel.

- Csodálatos!

- Őszintén szólva, nem hiszem, hogy manapság ilyesmi előfordulhatna.

- Éppen manapság minden lehetséges, kedves Henry... Hopplá! - Keresztnevének említésétől Curzon úr ismét kis híján elvágódott. Csak elengedné a karját. Szörnyű ez, így menni anélkül, hogy a nő szabálytalanul váltakozó lépéseihez igazodni tudna.

- Szóval, csak ezért említem az operetteket, mert azok általában arról szólnak, hogy egy gazdag nő nem tudja elhinni udvarlóinak őszinteségét. Mindenkiről azt hiszi, hogy a pénzét akarja és nem őt. Látja, valahogy így vagyok én is... Annyian forgolódnak körülöttem, és mindig úgy érzem, hogy a cukorkirály húga tetszik neki, és nem Hackett Lilian.

- De kisasszony! Ön nagyon szép!

- Csakugyan?... - kérdezte Lilian, és csodálkozva megállt. - Ön úgy találja, hogy én szép vagyok? - mondta kellemes meglepetéssel.

- Nagyon! Nagyon! - kiáltott buzgón Curzon úr, látva, hogy elismerő szavai rendkívül mély benyomást tesznek a hölgyre.

- Ezek szerint, ha maga belém szeretne, nem a pénzemet kívánná? Vajon magának elhihetném, hogy igazán a szíve szólalt meg?

Curzon úr pirult, a szája szélét nyalogatta és szavakat keresett, de nem talált. Mit mondjon? Hiszen máris eszeveszetten szerelmes volt ebbe a nőbe. Közben a sétatető másik oldalára értek és itt egy gurítható mahagóni asztal előtt három csendes úr üldögélt, teasütemény és édespálinka mellett. Az egyik Paddington lord volt, a másik Rival márki és a harmadik Sir Hackett, a jávai cukorkirály.

Lilian, aki úgy látszik, nem akarta tudomásul venni társadalmunk bizonyos kasztszerűségét (amiért valószínűleg nemegyszer nézeteltérése is lehetett rokonaival), odahurcolta a megzavart Curzon urat, és egyszerűen bemutatta.

- Henry Kahn barátom, egy kedves ausztráliai gentleman.

A három úr nem azt a képet nyújtotta, amit általában lelkes fogadtatásnak szoktak nevezni. A márki valamit nyafogott, és nyirkos, ráncos kezének két ujját egy másodpercre átengedte Curzon úrnak. Sir Hackett feltette monokliját, figyelmesen megnézte ezt a Henry Kahnt, olyasféle tartózkodó érdeklődéssel, ahogyan a lepketudós valami újonnan talált csodabogarat helyez a lupéja alá, lord Paddington pedig csak bólogatott, és azt mondta:

- Jól van, nagyon jól van... - De hogy mi van jól és miért, ezt nem tudta senki. Curzon úr, aki tudatában volt, hogy ezekbe az előkelő körökbe még sikkasztó sem juthat be ilyen egyszerűen, úgy érezte, hogy az egyik lába süllyed lefelé, és a másik emelkedik.

- Henry Kahn vagyok... Bocsánat...

- Nem tesz semmit... - nyugtatta meg a márki:

Liliant, úgy látszik, bosszantotta, hogy új barátját nem látták szívesen, mert leült, és odaszólt Curzon úrnak:

- Foglaljon helyet közöttünk... Kérem, üljön le, ha mondom! - És miután Curzon úr leült, erőlyesen így szólt a bátyjához: - Az út hátralevő részét, azt hiszem, Curzon úr fogja elviselhetővé tenni számomra.

- Igazán?... Igazán?... Derék. Derék - mekegte a lord.

- No, akkor nem is zavarom - mondta a márki. És botjára támaszkodva elbicegett. Két percen belül Lilian egyedül maradt Curzon úrra

- Ne szóljon semmit! - mondta majdnem sírva a lány. - Jól tudom, hogy ön most mit érez belülről. Megalázták! Miattam alázták meg és igazságtalanul! Henry! Maga olyan elégtételt fog kapni, de olyan elégtételt, mint a pinty!

Hogy Miss Hackett felfogása szerint hasonló körülmények között milyen, elégtétel jár egy pintynek, azt Curzon úr még asznap megtudta.

3.

Még nem volt este, de a nappal már elmúlt, és a hajó violaszínű, szürke derengésben úszott. A zsirosan csillogó mélyötétkék hullámokból egy-egy repülőhal dobta fel magát ezüstös ficánkolással, és ijesztően zord, kopár, lapos, vulkanikus szigetek közeledtek lassan Szumátra magasságából. Két-három ritka lombú pálma látszott csak egy-egy szigeten, és ezek is egyre kivehetetlenebb körvonalakkal mosódtak bele a változatos tónusokból egyre határozottabb sötétbe átvonuló ég aljába. Curzon úr nézte, nézte a csodálatos trópusi panorámát, és ahogy beszívta a dagály hűvös, de nem kellemetlen, sós szagú szellőjét, ebben a valószínűtlenül sugárzó alkonyban különös, szomorú vágyódás markolta meg a szívét...

Szerelmes volt.

Ruha suhogott a közelében. Nem is kellett oldalt fordulnia, csak mélyebben szívta be a levegőt, és a halszagba keveredő enyhe illat már jelezte, hogy Lilian ült le melléje. Furcsa, sárga estélyi ruhában volt, és egy hatalmas gyöngysorral játszott idegesen. Ez a gyöngysor hosszú volt és masszív. Minden vágyat, örömet, idegességet, mint egy hangszeren, ezzel a gyönggyel fejezett ki, ahogy ujjai különböző ritmusban választották szét és tolták ismét össze az egyes szemeket.

- Milyen szép este... - mondta minden megszólítás nélkül Lilian.

- Csodálatos este... - lihegte Curzon úr. - Igazán csodálatos.

- Önnek mi a foglalkozása?

- Nekem? ... Tisztviselő vagyok. Egy izé...

Ahhoz nem volt elég fantáziája, hogy kitaláljon valamit. Csak Sidney helyett Melbourne-t mondott, sikkasztás helyett örökséget, és egyéb ilyen apró vonásokban hamisította meg életének való adatait. - Egy melburne-i bankban vagyok könyvelő - mondta például.

- De hiszen... ne haragudjon, hogy indiszkrét vagyok, egy könyvelőnek nem telhet ilyen életmódra.

- Húszezer dollárt örököltem, izé... a fivéremtől, még a télen... És elhatároztam, hogy nem teszem bankba, hanem ezt a hatheti szabadságot, amennyire lehet, kihasználom. Sétálok néhány lépést az élet napos oldalán... Ugye, ez szép?

- Nagyon. Megkérhetem, hogy vacsora után várjon néhány percig a közös ebédlőben?

- Boldogan. - A heverőszék támláján nyugvó kezéhez véletlenül hozzáért Lilian kisujja, és ettől a sarkáig megborzongott.

- Van hozzátartozója?

- Van. A gazdasszonyom. És Wickfieldben lakik egy néném, akinél nyáron fizető vendég szoktam lenni. Ha tudná, kisasszony, milyen szimpla volt eddig minden az életemben. Reggeltől estig a rács mögött állni a pénztárban. Este rántott tőkehalat enni, mert Mrs. Hutkins így szereti. Wickfieldben platánok állnak a néni háza körül, por van, és hol a tehenek bőgnek, hol a gramofon...

Lilian ajkáról eltűnt a kis rejtett gúny, amely ott vibrált a szája szélén állandóan. A gyöngysort szórakozottan a fogai közé vette, és ő is komolyan nézett ki az estébe. Az a furcsa nosztalgia fogta el, ami olyankor keríti hatalmába az embert, ha honvágya támad egy hely után, ahol tulajdonképpen még nem volt sohasem. Ki ne érezte volna még utazás közben, virággirlandos vidéki pályaudvaron, kinézve a fülkéből, hogy jó lenne itt most leszállni, jó lenne itt élni. Ez a Henry Kahn nem ostoba ember, csak tapasztalatlan. Egy óriási csecsemő. Jó lenne most ott ülni vele a wickfieldi poros platánok között.

Ezt gondolta Lilian.

Azután a hangulat egyetlen ütemre véget ért: kigyúltak a lámpák. Sok-sok tág fényű, hatalmas körte ragyogta be a hajót, és megszólalt a diner-re hívó gong. A lord társaságával egy külön szalonban vacsorázott.

Curzon úr a közös étkezésem vett részt, és tekintetével utánaosont a pincérnek, aki időnként egy étellel megrakott kis asztalkát tolt be a szalonba. Vacsora után, mikor még együtt volt valamennyi közösen étkező utas, vacsora után történt az elégtétel, a nagyszerű csoda, amitől Curzon úr megmámorosodott, kis híján sírva fakadt, és ami feledhetetlen lett számára már azon

pillanatban, midőn megtörtént! Valamennyi utas jelenlétében odalépett hozzá a steward, és szólt:

- Örödsága, Sir Hackett és Rival márki szívesen látják egy kártyapartira.

Most mit mondjon? Mit tegyen? A hajó szeme rajta! Valamit felelnie kell.

- Kérem... mondja... hogy... izé - nyögte tűzvörös arccal.

- Át fogom adni - szólt a steward, és tiszteletteljesen távozott.

A kis szalonban együtt ültek: a cukorkirály, a márki és a lord. Az asztalfőn Lilian. Mit mondhatott nekik a lány? Mivel idézhette elő a változást? Ki tudná. Az bizonyos, hogy a három úr mosolyogva nézett a belépő Curzonra. Most már a márki sem két ujjával nyújtott kezét. Három teljes ujját helyezte Curzon úr tenyerébe, és Paddington felemelkedett a helyéről, úgy veregette meg a vállát.

- Micsoda hallatlan szerencse, hogy megtisztelt bennünket. Kedves izé... Brogler... Harvel... - és Lilianhez fordult -, hogy hívják?

- Henry Kahn - dadogta Curzon úr.

- Az is nagyon jó - helyeselt élénken Sir Hackett.

- Foglaljon helyet, barátom, mi minden este kártyázunk. Nyerni nem fog, mert csak egycentes alapon játszunk, de remek szórakozás. Bizonyára ön is ért hozzá. Huligant játszunk.

- Én... én csak tarokkozni tudok. Azt sem jól.

- Nem baj - mondta a márki. - Akkor egyáltalán nem játszunk pénzbe, és meg fogja tanulni a huligant.

A huligan a ferbli, a póker és a makaó keveréke.

A lehető legjobb lap három ász. Ezután jön a kilenc, azután a terc ászig: egyszínű fiú, dáma, ász. Utána három dáma. Póker rendszerű licitálással mindenki annyit áldoz a lapjára, amennyi nyerési esélyt lát benne. Miután ezek az urak nem akartak pénzt nyerni, megállapították, hogy a maximális licitálás egy shilling. Remekül szórakoztak, nagyszerűen kacagtak, és ami a fő, senki sem veszthetett többet egy üveg bor áránál. Curzon úr a mennyországban érezte magát.

Életében először igazi urak között ült. Ezekhez képest még Mr. Mayfield, az irodafőnök is senki. Ó, mit nem adott volna érte, ha valaki láthatná itt. Legalább Mrs. Hutkins. És viselkedése szemmel láthatólag tetszett az uraknak.

- Maga igazán egy eredeti fiú, Mr. Green...

- Curz... nevem Henry Kahn.

Később sir Hackett és lord Paddington vitába keveredtek, hogy ki rendezzen az egész társaság számára jachtkirándulást Szingapúrtól Colombóig. Elnézést kértek Kahn úrtól, hogy most ők ketten fognak játszani, és aki nyer, az fizet majd mindent. Paddington nyert.

Sir Hackett dühös lett.

- Hát akkor revans! Kétszáz dollár a vizi...

- Hohó! - kiáltott a márki - ebben már én is részt veszek! Leosztották a lapot, és véletlenül Curzon úrnak is adtak egyet. - Ó, bocsánat. A fiatalember ilyen nagyban nem játszhat.

- Bocsánat... - mondta Curzon is, és lángvörös lett, mert Lilianre nézett - én részt szeretnék venni a játékban. Engedelmmükkel, nem vagyok szegény ember...

Paddington tiltakozott!

- Ó! Nem, nem, nem... A maga pénzecskéje másra kell, barátom.

- De hát... Lordságod meg akar sérteni? - Végül is nagy nehezen adtak neki lapot. Azután megindult a licit. Curzon úrnak remegett a keze, és a nyelve szárazon tapadt a szájpaddlásához. Három ásza volt! Felülmúlhatatlan nyerő lap. A márki csippelt, vagyis nem vett részt a játékban. Paddingtonnál kilenc volt, és Hackettnél két dáma egy királlyal. Hackett ijesztésre dolgozott. Paddington, úgy látszik, nem számított három ászra, és Curzon úr, félig eszméletlenül, mindent megadott. Azután feltakarták a lapokat.

- Bravó! - kiáltotta Paddington. - Igazán bosszantott volna, ha nem a mi fiatal barátunk nyer. - És nyolcszáz dollárt toltak Curzon úr remegő kezeibe. Micsoda világ! Ennek az összegnek egy kis részéért harminc napig kell dolgozni keservesen. Amit itt percek alatt nyer! Istenem! Miért nem öt év előtt sikkasztott! Mennyit mulasztott!

- És most... - mondta a márki ásítva - mára elég volt.

- Máskor nem kell ilyen nagyban játszani - mondta mosolyogva Sir Hackett, kezét nyújtva Curzon úrnak. - Szavamra, régen láttam megnyerőbb, szellemesebb és fesztelenebb modorú urat, mint ön. Igazán örülök, hogy Lilian ma este külön felhívta a figyelmünket.

Curzon úr csak pirul, és hol azt mondta „kérem szépen”, hol azt, hogy „igazán részemről”...

Fütyörészve ment a kabinjába. Szerelmes volt és boldog. Istenem, milyen szép is az élet urak között, milyen szép ez a fényes falú kabin, milyen kellemes levegő árad be a szellőzőablakon a csendes, misztikus Indiai-óceánról, egyáltalán milyen szép minden jelenleg! És ki törődik a holnappal?

Talán nem lett volna olyan boldog és elégedett, ha lényének valamilyen metafizikai formájában megjelenhetett volna néhány percre a cukorfejedelem kabinjában.

Curzon úr az oroszlán szájában

1.

Ugyanis a cukorfejedelem hűgának kabinjában még együtt maradt a társaság, rangjukhoz képest kissé fesztelen tablót képezve. Lilian az ágyra dőlt, két térdét átkarolta, és cigarettázott. Lord Paddington az asztalon ült, lábaival harangozva, a cukorfejedelem fűtörészett, és a márkí a körmét piszkálta.

- Ez az ember olyan jámbor, mint egy csecsemő - mondta a fejedelem.

- Ide hallgass, te ló! - mondta a márkí a fejedelemnek. - Ha ez a pasas a nyolcszáz dollárunkkal köszöni szépen, de nem folytatja a játékot, akkor laposra verlek.

A fejedelem nem reagált a felségsértésre, hanem elgondolkozott, és csak azután felelt.

- Te önmagad után ítéled meg az embereket. Mindenkit piszkos gazembernek nézel. Én mondom neked, hogy ez a fiú kettőig sem tud számolni, és az utolsó fillérig igaz a húszezer dolláros örökség, amit Nadjának mondott. Szólt valamit, Nadja?

De Lilian, akit jelenleg Nadjának neveztek, nem szólt semmit, mély szippantásokat vett a cigarettából, és idegesen rezgett az orrcimpája.

- Nekem is gyanús a fiú - mondta Paddington.

- Ez az ember nem hülye. Szerintem ennyire hülye ember nem létezik. Túl könnyen ment bele mindenbe. Osztom Rival véleményét. Ha megtartja a 800 dollárt, én is laposra verlek - mondta őlordsága, úri egyéniségét jellemző, könnyed modorban.

- Nekem egy jámbor ember ne legyen ilyen borotvált képű - szólt dühösen Rival. - Láttál te már jámbor tisztviselőt, aki a nagybátyjától örökölt, Wickfieldben nyaral, „kegyednek” szólítja a hölgyismerőseit, és mindennek dacára egy szál jámbor szörzetet sem termel az arcán? Az ilyen embernek bibliai, egybefolyó bajusz-szakálluk van.

- Mit szólsz ehhez, Nadja? - kérdezte őlordsága.

- Hogy utállak valamennyieteket, utálok magamat, ezt az egész piszkos kalandoréletet, mocskos szavaitokat, züllött, aljas lelkivilágotokat.

- Bocsáss meg, de ez nem válasz - szólt megbántva a fejedelem. - Te azt mondtad, hogy a fiú egy jámbor tisztviselő, aki örökölt. És amit te mondasz, Nadja, az nekem szent. Most pedig a kollégáim aggodalmuknak adtak kifejezést.

- Micsoda gonoszság? - mondta Nadja, és állát felhúzott térdére támasztotta. Úgy látszik, sok estélyi ruhája lehetett, mert nem törődött vele, hogy összevissza gyűri a finom selyem-holmit. - Ez az ember egyszerű, szürke kispolgár, aki mindig keservesen dolgozott, és most, amikor végre hozzájutott néhány ezer dollárhoz, mikor valami szépet és jót is kaphatna, beleütközik néhány hitvány alakba, és kifosztják.

- Ilyen az élet - mondta szomorúan bólogatva lord Paddington. - De nem ismerek rád, Nadja. Csak nem szerettél bele ebbe az alakba?

- Ostoba! Ez az ember az egészséges, tiszta, polgári házak szagát hozta felém. Korán kelő, dolgozó emberek, egyszerű, tisztességes életek hangulatát. És milyen szívesen itthagynálak benneteket, csak tudnám, hol kell kezdeni a tisztességet! Hogy kell szabadulni a selyem

vackoktól és a luxushotelektől. Azt hiszem, elmegyek egy misszióstelepre, a dzsungelbe, vadak közé...

Hanyatt dőlt az ágyon, lehunyta a szemét, és nem törődött többé velük.

- Most hallottátok, hogy Nadja szerint a pasas egy hólyag - triumfált őfensége, nem egészen udvarképes tónusban.

- Sokért nem adnám, ha körülnézhetnék a kabinjában - mondta őlordsága.

- Elég! - kiáltotta Nadja, és hirtelen térdre ugrott az ágyon. - Vegyétek tudomásul, hogy Henrynek a cipősarka többet ér mindnyájatoknál. És vegyétek tudomásul, hogy elmegyek ápolónőnek. Most pedig takarodjatok innen! Mars! Mars! - A főurak távoztak.

2.

Sűrű, vastag szemű trópusi zápor dobolt a társalgó ablakán.

Curzon úr már bőrig ázott, mert fel és alá sétált az ajtó előtt anélkül, hogy megtalálta volna a kellő szavakat, amelyek alkalmasak arra, hogy belépve a társalgóba, megszólítsa Liliant, aki ott olvasott. Miután úgy a matrózok, mint a kapitány figyelmét magára terelte ácsorgásával a zuhogó eső közepette, elszántan benyitott, és legstílszerűbbnek találta, ha azt mondja:

- Pardon...

- Jó reggelt, Henry! Hol ázott így meg? - kérdezte, pedig a könyve felett már régen figyelte Curzon urat, amint kint járkál. - Üljön ide mellém - mondta választ sem várva. - Meséljen nekem még Wickfieldről.

- Mit is mesélhetnék én a kisasszonynak, aki egy olyan undok, poros fészekhez viszonyítva, szép és kedves. Wickfieldben lakik Emerencia néni.

- Csakugyan?

- Becsületszavamra. Szerinte a feketekávé idő előtt aggkori elmeengedést okoz, és ezért cikóriából főzi. És mialatt ezt a kávéat issza az ember, a néni elővesz egy politúros, régi kazettát, és kirakja belőle családi fényképgyűjteményét: atyámat rövid nadrágban, karikával, anyámat rövid szoknyában, két hosszú, aranyszőke hajfonattal, azután belém karol, és sétálni kell vele a város egyetlen igazán előkelő főútján, ahol minden szavára szembejövő bölcs ökrök bólogatnak, mint akik már kívülről tudják a néni mondókáit. Akárcsak én. Este a plébános úrral tarokkozom, és délután, a környék intelligenciáival együtt, felkeressük a szomszéd helységben lévő, rádium tartalmú sárfürdőt.

Lilian mindezt úgy hallgatta, mint gyermekkorában az Ezeregyéjszaka meséit. Sóhajtott.

- Mondja, Henry, képes lenne maga arra, hogy hazudjon nekem, és becsapjon engem?

- Soha, soha, Miss Hackett!

- Mondja nekem, hogy Lilian!

- Nem merem...

És ahogy belenézett Curzon úr két nagy, szomorú, ártatlan kék szemébe, Lilian érezte, hogy ez az ember nem hazudik. Ez az ember a másik világból jön, ahová ő olyan nagyon régen vágyódik, és annyira hiába. Pocsék nap volt ez a mai, az ablakon kopogó, cuppogó, locsogó, monoton ütemével szünni nem akaró trópusi zápornak. Az örök egyhangúság, az örökké múló hétköznapok melódiáját muzsikálta, mindenfelől más hangon. Panta rei, minden elfolyik -

mondta Hérakleitosz, ez a titokzatos pesszimista, és valószínűleg hasonló, tartós zápor hullott körülötte, és hasonló lelkiállapotban lehetett, mint ez a Lilian, aki Curzon úr mellett a wickfieldi ökrök után vágyódott, és nem tudta, hol kezdődik a tisztesség.

3.

Előre kell bocsátanom, hogy a felsőbb tízezer állítólagos tagjai nem voltak hamiskártyások a szó legszorosabb értelmében. Ők csak az első játszmánál jutattak három ászt az áldozatnak, és ilyenkor nem leplezhette le őket senki, miután e leosztással az áldozat nyert nyolcszáz dollárt. A dollárokkal beoltott báránynak azután másnap engedelmesen odatartotta sűrű gyapját, és a főurak könnyedén lenyírták. A kártya nem volt cinkelve, és egyetlen hamis osztás sem történt. Mindössze Lilian ült az áldozat mellett, és ahogy reggeltől estig általában, úgy most is két vagy három gyöngyöt húzott külön; hogy az ujjára csavarta-e az egész sort, vagy a fogai közé vette, ez nem tűnhetett fel senkinek. Holott a fogai közé akkor vette a gyöngysort, ha három ászt látott Henry kezében, az ujjára akkor csavarta, ha terce volt, és ha például három szemet különválasztott, az dámát jelentett. Miután ebben a játékban biztos nyerési lehetőség az ellenfél lapjának ismerete, tehát Henry elveszett ember volt. Fél óra leforgása alatt főúri barátai hanyagul és csevegve mintegy ötezer dollárt nyertek tőle.

Fájó szívvel gondolt az elúszott vagyona.

- A ginever itt a hajón elsőrangú - mondta Paddington, miközben, oda sem pillantva, három-ezer dollárt söpört be.

Curzon úr egy nagy kohóban ült. A ginevertől talán nem rúgott volna be, de Lilianen rövid ujjú estélyi ruha volt, és olykor a kezéhez ért, amitől Curzon úrnak kimaradt a lélegzete. És este a kölnit hasonló szagú, de sokkal erősebb parfüm váltotta fel. Halántékán dörömböltek az erek, és ujjai között nedves lett minden lap. Vissza kell nyerni a pénzét! Ez az egész úri élet hirtelen földomlással csúszni kezdett alóla, és ő görcsösen kapaszkodott.

És Lilian? Gépiesen adta le a jeleket, játszott a gyönggyel, és egyre a rövid nadrágos leányt látta, két sűrű hajfonattal, és egy rövid nadrágos apát karikával, meg a politúros dobozt. És fájt a szíve. És úszott, úszott reménytelenül Curzon úr egyik ezrese a másik után...

Az izgalom sárgára festette az arcát.

- Hát, az utolsó osztás... - mondta Sir Hackett ásítva.

- Nagyon helyes - mondta a márki. - Nem érdemes néhány garasért későn lefeküdni. Árt a lábannak. - És leosztott.

Lilian a gyöngyöt az ujjára csavarta. Tercet jelzett Curzon úrnál. A márkinak gyenge lapja volt. Hackett megfutamodott, és néhány ezer dollárt hagyott a bankban, ami szintén a nyertest illeti, de lord Paddington kilencet vett. Ez ellen csak három ász nyer! És Curzonnál terc van, mondja Lilian kezében a gyöngy.

- Hát, mert az utolsó parti - mondta kedélyesen Paddington -, adok maga ellen ezer dollárt! - Licitálásnál mindig a dupláját kell megajánlani.

- Megadom, és kétezer... - mondta Curzon olyan rekedten, hogy körülnézett, mert úgy érezte, nem is ő beszélt, hanem mögötte szólalt meg valaki.

- No jó, hát legyen kettő, és emelem: négy... Nyerjen a barátunk!

Hatezer dollárt adott be.

- Nyo... nyo... nyolc!

Curzon megadta a négyet, és nyolcezet tett be utána.

És most hirtelen megjelent Curzon úr lelki szemei előtt a sidneyi cirkusz porondja, ahol egy vastag, fekete, kunkorodó bajuszú úr szétnyitotta a berber oroszslán száját, és a fogai között elhelyezte a tarkóját. Mi lenne, ha az oroszslán orrára most egy légy szállna, és tüsszentene? - gondolta Curzon úr. Ez a kép jutott eszébe, ahogy betolta a tizenkétezer dollárt, és mindössze nyolcszáz maradt előtte. Nem több, minden bűnért, sikkasztásért összesen nyolcszáz dollár.

Ezt ugyanilyen pontosan tudta a főúri társaság is. Lilian ült az ujjára felcsavart gyönggyel, a biztos nyerést avizálva, és ekkor Paddington lord így szólt:

- Megadom! - és betolta a pénzt.

Curzon úr dülledt szemgolyókkal, mint egy automata ült ott.

Harmincezer dollár feküdt az asztal közepén. A fülke ajtajában megjelent a kapitány, egy idősebb hölgygel társalogva.

- Hát takarjátok fel, mert álmos vagyok - szólt a márki.

- Kilenc - mondta Paddington.

- Három... három... három... - nem tudta folytatni, miután hiába kapkodott levegő után, tehát csak leterítette a lapjait. Három ásza volt. - Nyert! Curzon úr!

E pillanatban három merev, szigorú szempár irányult Lilianre.

- Söpörje be a pénzt - szólt Curzon úrhoz a lány.

- Én megyek aludni. Pá, uraim! - és otthagya őket.

Curzon úr csak ült, mert most már a ginever is az agyára ment, csak ült, és mosolygott mozdulatlanul, mint aki megtébolyodott. Harmincezernyolcszáz dollárja lett! Húszból! Hová fog ez vezetni?

Curzon urat végre tisztelteti valaki

Lilian ismét az ágyon ült, ugyancsak cigarettázott, és hangtalanul füttyörészett. A márki és Sir Hackett hol felváltva, hol egyszerre beszélt. Hackett néha a szekrényhez rohant, brómot öntött egy pohárba, meglötyögtette, és gyorsan kiitta, a márki hol a hajába markolt, hol felkacagott hisztérikusan, mint valami görli, azután megint mind a ketten fel-alá szaladgáltak, tajtékozva, esküdözve, végül egymás nyakába borultak, és sírtak. Csak Nadja nem szólt semmit és Paddington.

- Elárult! - Elárult! - zokogta könnyek között a márki, aki különben is széplélek volt, mert mint bárzongorista került a felső háromszázak közé. Kijátszott bennünket! Odadobta a pénzünket ennek az idegnek! Micsoda gyalázat! Gyanútlan hamiskártyásokat megteveszteni!

- És ezt a lányt neveltem én fel, mert árva volt, és megsajnáltam! Erre pazaroltam a szereteteimet! - siránkozott Hackett, mert szintén érzékeny ember volt, amit még irodalmi múltjából hozott magával a régi szép időkből, midőn egy londoni nyomdában kifutó volt.

- Ó, egek! Nyíljon meg az ég!

Az ég nem nyílt meg. Csak Nadja szája. Nagyon gyorsan sok mindenfélét mondott, és miután bizonyos jelzők terén már kimerítette az angol nyelv szókincsét, néhány becsületsértésért visszanyúlt Shakespeare különleges szavainak gyűjteményes kiadásához. Végül így fejezte be:

- Mindig mindent én csináltam! Nélkülem nem mentetek volna semmire! Kincseket szereztem már nektek! Jogomban volt egy szegény áldozatot kiengedni! Becserkészttem már nektek angol főurakat, tábornokokat és fezőröket. Szegény tisztviselő kis vagyonszájára nem vagyok hajlandó vadászni! És passz! És ha nem tetszik, holnap nélkülem folytatjátok!

- Beleszeretett ebbe a fráterba! - sírt fel a márki.

- Úgy van!

- Engedjétek meg - mondta Paddington felemelkedve a helyéről -, hogy egy kedves kis történetet meséljek el nektek a nagy csőrű kis libáról és a lófejű rókáról. - Mindnyájan meglepetten néztek rá, mert e pillanat a legkevésbé sem volt alkalmas arra, hogy őlordsága mint Lafontaine kápráztassa el a társaságot. De Paddington ezzel nem törődött. Cigarettaját kényelmesen be-srófolgatta borostyánszipkájába, és szólt: - Élt egyszer valahol egy pelyhedző tollú libácska, aki nagyon okosnak képzelte magát, és lón, hogy találkozott egy rókával, akit a sors egy szomorú igásló méla pillantásával ajándékozott meg. A róka napközben az önhitt libuskának udvarolt a fedélzeten, elhítelve magáról, hogy ő egy ló, és így este mint róka kifosztotta a libuska legszűkebb környezetét. Kihasznlalta azt az előnyét, hogy róka esze és ügyessége dacára mélabús és ostoba tekintete volt. Ez volt a legügyesebb és legokosabb ember, akit valaha is láttam. És meg fogom hívni társnak. Ő lesz a vezérünk. Ezt az embert én tiszteltetem! Le a kalappal előtte!

- Ostoba, pimasz gazember vagy! - rikácsolta magánkívül Nadja, és az éjjeliszekrény fiókjából egy revolvert vett elő. - És lelőlek, mint egy kutyát!

- Sajnos, mire feljöttem a szalonba, már ott volt a barátunk, és így nem mesélhettem el nektek, mit találtam a kabinjában. Ugyanis vacsoraidő alatt átkutattam kissé a kabinját. És meghajolok Henry Kahn előtt. Minden idők legintelligensebb kalandora. Ez az ember már az első pillanattól fogva átlátott rajtunk. Én nem sajnálom a pénzt! Ez az ember megérdemli! Mester!

- Hazudsz! Hazudsz! - kiáltotta Lilian.

- Íme, egy kép. A kofferében találtam. - Képet vett elő. - A barátunkat ábrázolja, szakállal és bajusszal kimaszkírozva. A csúf szőrzeten nyomban látni, hogy nem emberi arcon nőtt, hanem felragasztották. A kép egy fényképes igazolvány, és barátunk a Curzon nevet viseli rajta. Itt még nem Melbourne-ben könyvelő, hanem Sidneyben pénztáros. Tessék! Azt hiszem, ez eleget mond.

Lilian remegő kézzel nézte a képet. Hazugság volt Melbourne, a könyvelés, tehát hazugság Wickfield is. Tehát buta mese volt csak a politúros doboz, a kis falu, a poros platánok között...

- Neked azt mondta, hogy Henry Kahnnek hívják, és a fivéréől örökölt. Itt egy okirat, amelyből kiderül, hogy neve Curzon, és egyetlen gyermek. Nincs is fivére. Mindent arra bázíroz, hogy ártatlan marha nézése van, mindenütt valami esetlen tisztviselőt játszik. Nem mondanád meg, hogy az ártalmatlan ifjúnak miért kell hazudnia, álnevet használni, reggeltől estig ostoba falusi történeteket mesélni, és közben húszezer dolláros tételekben kártyázni? Gyerekek! Van még néhány ezer dollárunk, szedjük össze, én felmegyek hozzá, és átadom neki azt is! Ez az ember megérdemli! Ez rájött, hogy Nadja időnként tisztességi rohamokat kap, és olyankor könnyen kezelhető régimódi novellákkal és marha nézéssel...

Csend lett a szobában. Nadja szeméből tiszta, nagy könnycseppek gurultak le az arcán. Egy becsületes világ omlott össze előtte. Egy szép, elképzelt környezet, ami ugyan nem tartozott hozzá, de üzent neki valahonnan. Nincsenek tisztességes, egyszerű emberek. A világ, úgy látszik, egy nagy luxushotel, amelyben csak szélhámosok laknak és maharadzsák. Azután dühében minden vér a fejébe szállt. Igazán úgy ment lépre, mint valami buta cseléd. Most már tisztán látta a rendszerességet, a szisztémát az ál Henry Kahn viselkedésében. Letörölte a könnyeit. Arcvonásai lassan megkeményedtek. Azután cigarettára gyújtott, végül, rövid gondolkodás után, megszólalt:

- Igazatok volt. Rendben van. Ígérem nektek, hogy mához egy hétre ez az ember fillér nélkül áll Szingapúrban. Idehallgassatok. Tervem a következő.

Elmondta a tervét, és valamennyien elégedetten feküdtek le aludni.

Curzon úr találkozik Monte Cristóval

1.

Távolból feltűnt a kikötő és Stanford Raffles óriási szobra. A trópusi zápor, mintha csak zsebórával rendelkezne, mindennap hat órákor beszünteti sűrű zuhogását. Ilyenkor egy csapásra tiszta lesz az ég, és eltűnik a nap, csak épp hogy a turisták még megcsodálhassák elmúlásának színorgiáját. Hogy mi köze a napnak a Cook-irodához, ezt nehéz lenne megállapítani, annyi tény, hogyha haszonrészes lenne az utazási iroda jövedelmének, akkor sem vigyázhatna jobban a turisták pontos kiszolgálását illetőleg, különös tekintettel a prospektusokon annyit emlegetett trópusi naplementére, amely az esős évszakban is garantáltan látható, este hat óra után. Ez a rézszínű, nedves alkonyat, amely párásan, lármásan fogadja a Triton nevű luxushajót, külön percentet érdemelt volna rendes jutalékon felül a Cook-irodától, olyan hangulatos, olyan távol-keleti volt. A hajóhoz néhány sampán siklik, telve a zöld pizanglevelekkel burkolt gyümölcskosarak pompás csendeleivel és külön e célra alkalmazott, jó alakú, bennszülött kofákkal, a vízbe dobált rézpénzekért alábukó maláji kölykök visongnak, a pilótagőzös kormányosa rekedten üvöltözik, páncélos cirkáló, éneklő matrózok, dzsunkákról karattyoló kínai díszműárosok, akik majom módra kúsznak föl a hajó oldalán, és mint vérszomjas kalózok rohanják meg a hajót, csecsebecséiket kínálva, és mint egy kagyló mélyéből kihangzó zúgás: a közeledő hatalmas város lármája fedi be a csodálatos, mozgalmas, ázsiai megérkezést.

Egy gumikabátos, köpcös ember, bizonyos Thomson, idegesen sétált fel és alá a parton, egy táviratot nézegetett időnként tűnődve: *A kikötőben várj. Fontos ügy. Paddington.*

Ennyi állt benne.

- Hol száll meg? - kérdezte kedvesen Curzon urat Lilian.

- Még nem tudom.

- Jöjjön velünk a Grand Oriental Hotelba.

- Boldogan - felelte Curzon úr.

Sajnos, a vámházban a nagy tülekedés elszakította őket egymástól, de Curzon úr most már tudta, hol találhatja meg újra előkelő barátait, és egyszerűen csak bement a taxinak a címet: Grand Oriental Hotel. Egy pillanatig kísértésben volt, hogy valamelyik pavilonnál újságot vegyen. Messziről látta az ausztráliai lap nevének különös betűtípusát, de nem vásárolt. Elhatározta, hogy ezt a kálváriát nem járja végig. Ha utoléri a végzet, ám fogják el, de ő nem fog minden megjelenő lapnál verejtékezve kínlódni. Hiszen bizonyos, hogy a róla szóló tudósítások végén a rendőrség így nyilatkozik: „A Sidneyi Takarékpénztárnak nyomában vagyunk, de erről a kutatás érdekében nem nyilatkozhatunk bővebben.” Vannak sikkasztók, akikről évekig időnként ilyenforma nyilatkozatot ad le a rendőrség, miközben az illető békésen éldegél családjával Dél-Amerikában mint közmegebecsülésnek örvendő riói kávéültetvényes és városatya. Ő tehát egyetlen újságot sem vesz a kezébe.

Ha elfogják, legalább nem rontja el ezt a néhány szép napot. Az igaz, hogy a vámházban, mikor megjelent a csendőr őrző, kissé megroggyantak a térdei, és mikor a révkapitány hátulról barátságosan vállára veregetett, kis híján elájult, de ennyi épp elég az izgalomból. Újságot? Nem! Hirtelen szívdobogást kapott. Mit bámul rá ez a forgalmi rendőr? Istenem, csak már

váltana a lámpa zöldre. Ez nem veszi le róla a szemét. Most odalép az autóhoz. Én Istenem, ó Istenem, becsukódik már a szemem - imádkozott magában halkán, és érezte, hogy arcából minden vér a cipősarkába fut.

- Hé! Nem látja, hogy ég a lámpája?

- Készakarva hagyom égve. Túl van töltve az akkumulátor.

- De a tiéd nyitva, Atyám, amíg alszom, vigyázz reám... - mondta Curzon úr, mikor továbbgurultak. Aztán kiszólt a sofőrnek.

- Hajtson a Cunard Line-hoz előbb.

Az utazási irodánál érdeklődött, hogy mikor kaphatna gépet Amszterdam felé? Átadott ezer dollárt, és kérte, hogy a visszajáró pénzért adjanak neki majd a jeggyel együtt hollandi forintot. Hat óra elmúlt. A jegyet és a pénzt már csak másnap kaphatta meg, az ezer dollárról nyugtát adtak. Ezután a Grand Oriental Hotelba ment, és nyomban elhelyezkedett egy langyos vízzel telt kádban.

2.

Ezalatt a Thomson nevű köpcös úr, River márki, Hackett és Lilian, Szingapúr villanegyedében álltak meg taxijukkal. Gyalog folytatták útjukat, míg a French Road szép családi házai lassan elmaradtak mögöttük, és a villanegyed kevésbé lakott része következett. Már csak minden harmadik, negyedik parcellán akadt épület, azután nyolc-tíz parcellát is kellett tenni, amíg egy-egy frissen meszelt, nagyrészt lakatlan úriháza találtak. A French Road legvégén, éppen mielőtt elfogyott volna lábuk alól a bitumen, egy magányos, sárga ház állt.

- Ez az - mondta Thomson -, French Road 999/a. Egy hét előtt béreltük ki, elsejéig a mienk. Jeffers nagy pénzzel belebolondított bennünket valami nőablási dologba, ami nem sikerült.

- Kell majd egy vörös lámpa - mondta Nadja - és néhány rendőruniformis. Van itt a közelben valami étterem?

- Beljebb, a French Roadon van az Etrangers bár.

- Rendben van. - Lilian mindezt mereven, parancsolóan mondta.

Olyan volt, mint egy hadbíró, aki a vádlott sorsáról dönt, és már tudja, hogy bűnösnek fogja kimondani.

3.

Az étterem márvány falai között, hatalmas üvegcsillárok prizmafüggönyein át sziporkázott az előkelő hotel belső kivilágítása. Földig érő, csiszolt tükrök, aranyszínű, leomló selymek még fényűzőbbé fokozták a helyiség pompáját. Valahol, egy láthatatlan karzaton, halk szalonzene kar játszott, de olyan finoman, hogy az ékszerek csörgése, az estélyi ruhás közönség halk diskurzusa tompa morájával szinte elnyelte a melódiákat.

Curzon úr úgy érezte, hogy nem is élt eddig. Micsoda sivár kínszenvedés ehhez a csodálatos léthez képest a hétköznapiaknak az a közönséges sorozata, amelyeken keresztül eljutott a Grand Oriental Hotel halljáig? Szeme szédülten és ámulatlan siklott fehér és fekete szmokingokról pazar, párizsi selyemábrándokon át gyöngysorokra, briliánsokra.

Vacsora után Liliannel kísértelt a teraszra. A súlyos, fülledt, trópusi éjszaka megtelt a dús vegetáció nehéz leheletével. Mozdulatlan pálmatorok túl a kikötő fényözöne tárult fel, és egy hadihajó reflektora nyugtalanul cikázott a tengeren, néha mint két gyors penge össze-csaptak a világítótorony keringelő vörös és zöld kékével. Sokáig hallgattak.

Lilian törte meg a csendet.

- Maga tulajdonképpen hová utazik, Henry?

- Én? Én Hollandiába utazom.

Megint hallgattak. Lilian azzal a tekintettel nézte a távoli bizonytalant, amit lírai költők a merengő jelzővel szoktak meghatározni. Azután hirtelen áttette a kezét Curzon úréra, és így szólt:

- Vigyen magával.

Curzon úr kis híján keresztülesett a korláton.

- Tévedek, ha azt hiszem, hogy maga szerelmes belém? - kérdezte a lány.

- Ne... Ne... de... dehogy... én rettenetesen... én olyan...

- Köszönöm. Tudomásul vettem. És közlöm, hogy én is szeretem magát. Maga egyszer azt mondta, hogy ha én nem lennék a milliárdos cukorkirály húga, akkor is szeretne. Emlékszik? Operetről volt szó. Egy nőről...

- És a férjéről, aki ötven évig aludt.

- Hát ide figyeljen. Én nem vagyok a cukorkirály húga. Én egy nemzetközi kalandornő vagyok. A társaságomban lévő emberek az egész világon körözött hamiskártyások. Apám Vasziljevics fehér tábornok volt. A forradalom kitörése után a vlagyivosztoki pályaudvaron szökés közben felismerték, és... Szóval, ott szedett engem is fel Hackett, öt éves koromban, elhagyatottan a vlagyivosztoki pályaudvaron, összezsúfolt menekülők között. Hackett akkor egy angol szállítóhajón szolgált, és magával vitt. Nagyon jó volt hozzám. Ő nevelt fel. De szélhámós volt, és engem is erre a pályára nevelt. Én, én gyűlölöm a bűnt, borzadok a szélhámosságoktól, és szeretem magát. Ha akar szökjön meg velem együtt. Figyelmeztetem, hogy engem köröznek, és bajba kerülhet miattam. Ha tetszik, fordítson hátat, és hagyjon itt, vagy akár a rendőrségen is feljelenthet.

Lilian nem hazudott. Általában okos szélhámósok tudják, hogy a kitalált hazugság, a blöff, sohasem ér annyit, mint az ügyes igazmondás. Ez a legnagyobb hazugságnál is hazugabb, de célszerűbb és biztosabb is. Curzon úr agyában néhány pillanatig felborult a gondolkozás minden sorrendje, s úgy érezte, hogy ez a fantasztikus, sűrített történet egy hatalmas prés, amely a koponyáját szorítja össze. Csak egyetlen fix pontja volt ebben a zürzavarban, és ez a fix pont egyre tágult, egyre nagyobb lett Lilian illatszerétől, amely feléje áradt. És mikor a lány keze újra hozzáért az övéhez, már tudta a választ.

- Szeretem... - Azután megcsókolták egymást.

Curzon úr alapjában véve sznob volt. Feltétlen tisztelője nála különb uraknak. Ezért egyrészt lesújtotta mindaz, amit Lilian közölt vele, mert szétfoszlott egy álom a márkiról, ölordságáról és a cukorkirályról, akik őt, a szimpla Curzon urat, befogadták körükbe. Másrészt mindenért kárpótolva érezte magát a diadallal, hogy ez a nő, ez a szép, ez az okos szemű, ez a jó szagú, és szereti őt.

Úgy határoztak, hogy másnap este együtt repülnek Hollandiába. És ott új életet kezdenek. Curzon úrnak ugyan ez a meglevő élet is tetszett, de a mondat sem volt kutya: új életet kezdeni! Érezte, hogy mindent be kellene vallania Liliának, és úgy látta a lány szemében, mintha ez várna is tőle valamiféle őszinteséget, de félszégében óráról órára halogatta a gyónást.

Délután hirtelen megszólalt Lilian, az órájára nézve.

- Elmegyek most a French Roadra uzsonnázni. Egy ismerős angol hölgygel kell ott találkoznom, mielőtt elhagynám Szingapúrt.

- Elkísérhetem?

- Mindenhová...

Az Etrangers nevű helyiségbe mentek. Az angol hölgy még nem volt ott. Hogy eljött-e egyáltalán, azt Curzon úr sohasem tudta meg. Ugyanis alig fogtak hozzá az uzsonnához, mikor egy köpcös úr telepedett le az asztaluk mellé, és óvatosan odatartotta kis, kerek csontjelvénycsészéjét Curzon úr orra alá.

- Thomson főfelügyelő vagyok. Feltűnés nélkül kövessenek. Azt hiszem, így kellemesebb maguknak is.

A vég! Curzon úr szájában epévé változott a sült szalonna! Lilian az ajkába harapott. Curzon úr fizetett. A pincér nem is sejtette, miről van szó. A bejárat előtt gépkocsi állt. Valamennyien beültek, és megindult velük a kocsi a szép, hosszú sugárúton. Az autó megállt, és kiszálltak egy magában álló, sárga épület előtt: French Road 999/a. A kapuszám jól látszott a vörös rendőrségi lámpa fényében. A bejárat, mélyén egy szabályszerűen öltözött rendőr posztolt. Thomson főfelügyelő két foglyát megragadta a karjuknál, és gyorsan belépett velük a kapun. Alighogy a főfelügyelő a bűnösökkel eltűnt, a rendőr kilépett a bolthajtás alól, körülnézett, és villámgyorsan lekapaszkodott a vörös lámpát. Azután bevonult a kapu mélyébe, és mind a két szárnyát becsukta.

A kapitány cvikkeres, angol bajuszos ember volt, és egy bagószagú irodában ült, hatalmas íróasztal mögött, mellette egy fogalmazó, a fogasokon szolgálaton kívüli rendőrök köpenye és gumibotja függött sorban. Szóval, szabályos rendőrség volt. A kapitány gúnyosan üdvözölte foglyait.

- Nézd csak! Hurokra került a szép Nadja. És te is, te jómadár?

Említettem már, hogy Curzon úr sznob volt. Ebben az esetben azonban kivételesen nem örült annak, hogy egy ilyen magas rangú hatósági közeg pertujával tiszteli meg. Ugyanis tisztában volt vele, hogy ez a bizalmas megszólítás nem alapul kölcsönösségen.

- Magát őrizetbe vesszük, Nadja, és csak reggel hallgatjuk ki. Vezesse el, Thomson. Nincs sok nyomoznivalónk az ügyben. Ennek a fickónak a személyazonosságát kell most elsősorban megállapítani. Kérem a bűnügyi nyilvántartót, Smith, a legújabb körözésekkel együtt.

Miután Nadját elvezették, és a fogalmazó kiment, a kapitány rárivallt Curzon úrra.

- És azt mondom, ne nehezítsd meg a dolgomat, mert szétverem a fejedet! Batávia óta figyelünk a cimboráiddal együtt, és úgy vigyázz magadra, hogy meg ne gyűljön a bajunk egymással! Ki vagy? - kiáltott rá, és visszakézzel felemelte hirtelen a karját Curzon úr arca előtt.

A fogoly megdermedt. Tudta: most jön a verés! Erről már hallott. Hogy a bűnözőket igen alaposan elverik az angol rendőrségen. És mitől irtózna jobban egy sidneyi takarékpénztár tisztviselője? Elhatározta, hogy megmond mindent, de egyetlen szót sem volt képes kinyögni rémületében. A kapitány ezt látta. Visszament az íróasztala mögé, ahová közben a fogalmazó letette a bűnügyi nyilvántartót.

- Idehallgass, fiam: én egy embert úgy ütöttem pofon, hogy fél perc alatt két rablógyilkosságot vallott be. Mindamellet nem szívesen fosztanálak meg a fogaidtól. De ha nekem itt végig kell nézni az összes sürgönyöket és az összes rablógyilkos pofáját ebben a könyvben, míg végre megtudom, hogy te ki vagy, akkor addig verlek, amíg elfelejted a kiségerseregyet. Értve? Most beszélj szépen, fiacskám. Parancsolsz egy cigarettát? - és felkattintotta előtte a tárcáját.

Ó, ti üvegprizmás, fényárban úszó márványfalak! Ó, ti pompás, indiai éjszakák, ti csodálatos luxuskabinok, hordárok, autótaxik és töltőtollak! Ó, ti gyönyörűséges, poros wickfieldi akácok, ti kellemes ökrök, jóízű tőkehal ebédek és feledhetetlenül szép napjai a robotnak a sidneyi Takarékpénztár rácsai mögött! És ó, háromszor is ó, Masson kolléga, szűnni nem akaró családfájával! Isten áldja meg a gyermekeidet, hiszen mit tehetnek ők róla, de ha te nőgyűlölő lennél, akkor Curzon úr most nem ülné itt megtörten, remegő ujjai között a kapitány cigarettájával, és nem vallana.

- Nevem Curzon, és húszezer dollárral megszöktem a sidney Takarékpénztártól. És mindent őszintén el fogok mondani, amit kíván, nagyságos kapitány úr, csak ne tessék engem megütni, mert én akkor meghalok.

- Ámen - szólt a kapitány közömbösen. - Most nem foganatosítjuk a részletes kihallgatásodat, késő van, jegyzőkönyvet holnap vesszük fel. Thomson főfelügyelő - mondta a közben visszatért köpcöshöz -, maga kimegy a helyszínre, és elhozza ennek a csirkefogónak a holmiját. Hová dugtad a húszezer dollárt?

- Ott van mind, még valamivel több is, a kis lakktáskában - vallotta Curzon megtörten, és fejét két tenyerébe hajtotta, mert nagy, fekete szárnyával megsuhintotta lelkét az elkövetkezendő börtönévek halálmadara.

- Thomson! Vigye ezt az embert az őrizetesbe, vegye el a holmiját, és hozza be a hotelből a lakktáskát.

Ezután szabályszerűen, mert ezek az urak jól tudták a letartóztatás formáságait, kivették Curzon úr cipőjéből a fűzőt, elvették a nadrágszíját és a nyakkendőjét, valamint összes holmiját, végigvezették a hosszú, kanyargós folyosón és betolták egy cellaszerű szobába.

Itt találkozott Curzon úr Monte Cristóval. Éppen a fogát piszkálta.

Curzon úr rájön, hogy nincsenek gonosztevők

1.

Szomorú szívvel lépett a cellába. Hallotta, amint az őt bezárja mögötte az ajtót. A szoba egyetlen ablaka vasráccsal volt ellátva. A berendezést két tábori ágyszerű fekvőhely, egy hosszú pad és az asztal képezte. A padon már ült valaki, és elégedetten piszkálta a fogát. Ez az úr rendkívül toprongyos volt, és több napja nem borotválkozhatott. Curzon úr hátán végigfutott a hideg, de azért tudta, hogy bizonyos társadalmi formások alól a fegyházlakó sem vonhatja ki magát. Kissé meghajolt a kollégája előtt.

- Curzon vagyok.

- James Wichy, besurranó tolvaj és orgazda.

- Örvendek - mondta lehangoltan.

James Wichy orgazda mutatóujját Curzon úr mellére helyezte, és találgatni kezdett.

- Betör? Csal? Öl? Lop?

- Sik... sikkasztottam - nyögte Curzon úr.

Curzon úr fel és alá járkált kétségbeesetten, mint általában az újonc fegyházlakók. Wichy úr egy régi francia bölcsődalt énekelt halkán, fogpiszkálóval a szájában.

- Ön rendkívül szerencsés ember, kolléga úr - szólt hozzá később a besurranó orgazda. - És üljön le, mert nadrágtartó nélkül sétálni nagyon kellemetlen. - Ebben igaza volt. Siralmas látványt nyújtott Curzon úr, amint két kézzel görcsösen fogva a nadrágját, korzózott a szűk helyiségben.

- Ismétlem, hogy ön szerencsés ember, sikkasztó úr, mert ma fogták el, és máris kiszabadul. Ismeri ön Monte Cristót?

- Először van dolgom a rendőrséggel.

- Monte Cristo a legszigorúbb börtönből ásta ki magát. És ha If várából meg lehetett szökni, akkor innen igazán gyerekjáték lesz. Ma éjjel még kiszabadulok innen.

Tehát ez az úr Monte Cristo - gondolta Curzon úr. - A Wichy valószínűleg csak olyan neve, mint nála a Henry Kahn.

- És hogy lehetett megszabadulni abból a várából?

- Ó, nagyon egyszerűen. Monte Cristo fegyenc társa a lepedőre naplót írt a vérével, később váratlanul elhunyt. És ezt a néhai sikkasztót betette maga helyett az ágyba, míg ő az elhunyt helyett bedobatta magát a tengerbe, és a partra úszott. Ha tehát ön ma éjjel váratlanul elhunyt...

Curzon úr egyetlen ugrással falféheren az ajtónál termett. Ijedtében alig maradt ideje, hogy gyors egyensúlyba hozza rakoncátlan nadrágját.

- Uram! Ha közeledik, kiáltok!... Ki hitte volna, hogy Szingapúrban a halott fegyenceket egyszerűen vízbe dobálják...

És egész testében remegve állt az ajtónál.

- Ne féljen, uram! Ez a módszer Szingapúrban nem alkalmas. De például van más módszer. Mondjuk, az egyikünk elkezd dörömbölni az ajtón, amíg bejön a fegyőr. Maga hátulról ezzel a

kancsóval leüti, megkötözzük, betömjük a száját, elveszük a fegyvereit, aki szembejön, azt szitává lőjük, és futunk!

- Könyörgök, uram - Curzon úr térdei szemmel láthatóan remegtek -, én még egy legyet sem tudok leütni, Istenem! Holnap kérni fogom az áthelyezésemet...

- Ezt csak példaképpen mondtam. Van itt jobb mód. Vizsgáljuk csak meg az ablak rácsát. Nemrég szerelhették fel, nézze, még nedves a cement a rudak végében. Egyszerűen kitúrjuk a cementet és kiemeljük a rácsot.

A csavargó felszakította a kabátbélését, és előhúzott egy kis feszítővasat. Maga hallgatózzon az ajtónál, amíg én kikaparom a nedves cementet.

Curzon úr vadul kalapáló szívvel hallgatódzott. Ezalatt a másik kaparta a nedves masszát, ami nem is volt cement, hanem csak gipsz. Fél óra múlva kiemelte a rácsot. Ebben a pillanatban a külső folyosón egy macska elhibázta az ugrását, és felborította a vödört. A csörömpöléstől Curzon úr majdnem meghalt. Néhány másodpercet vártak mozdulatlanul. Istenem, ha bejön valaki! Elállt a szívverése. De nem jött senki.

- Jöjjön! - szólt rá Monte Cristo.

- Nem megyek. Én bűnhődni akarok. Szívesen segítettem magának, de én nem bujkálok az igazságszolgáltatás elől. Jöjjön, aminek jönni kell.

Wichy úr erre nem volt elkészülve. Gondolkozott.

- Ez esetben kénytelen leszek önt hasba szúrni - mondta tünődve. - Mert lehet, hogy távozásom után maga fellármázza az öröket.

- Biztosíthatom, Monte úr, hogy ilyen aljasságra sohasem lennék képes.

- Én még a kollégáknak sem hiszek. Mars előre, mert döfök!

- De nem is tudok menni. A nadrágom...

- Vegye azt a lepedőt, és kösse meg vele. - Curzon úr az egyik lepedőt a derekára kötötte, felkapaszkodott a párkányra, és ott gubbasztott néhány pillanatig kétségbeesetten, csüggedten, mint egy félig megfagyott veréb.

- Menjen már! - suttogta erélyesen Wichy úr. - Fusson bal felé, a rizsföldek irányában. Mars! - Valami megvillant a kezében, és ettől Curzon úr ugrott. Azután lábdobogást hallott a háta mögött. Azt hitte, hogy rendőr, és futás közben már érezte a golyót a hátában, pedig csak Wichy volt. Futottak, futottak...

Közben kioldódott a lepedő, Curzon úr hasra esett, összevissza karcolta, ütötte magát, de csak futott, futott. Távolról a holdfényben rizsteraszok csillogtak, a talaj cuppogott, süppedt a lábuk alatt, és miután elvették a fűzőjét, egyik cipője beleragadt a sárba, és elhagyta örökre, mert Curzon úr nem mert megállni, hogy felvegye.

- Egy biztos - lihegte Wichy.

- Az influenza - mondta Curzon úr nagyot tüszentve, és minden pillanatban várta, hogy egy mérges kígyó megmarja.

- Biztos, hogy a szökést még nem fedezték fel. Különben hallottuk volna a riasztólövést.

A rizsföldeken dolgozó kínai és maláj munkások blokkháza tűnt fel. Egy pillanatra lihegve megálltak.

2.

Wichy úr elment. Kétfelé menekülni praktikusabb, mondta, és megszorítva bajtársa kezét, otthagya. Keletről sápadt csík kúszott előre lassan a dombok mögül. Hajnalodott. Curzon úr körülnézett, egyedül a félelmetes indiai éjszakában. A lepedőt már régen elvesztette, cipőtlen féllába bokáig sáros, nedves volt. Egy ideig bolyongott még a fák között, mint valami szomorú kísértet, azután lassan megindult visszafelé, amerről jött. Mit csináljon? Ha önként jelentkezik, talán nem verik meg nagyon. Rájött arra, hogy van morál. Hogy a luxushotelekért nem lehet más pénzével fizetni. Leszálljon az alvilágba, a betörők közé? Bolyongjon így, fél cipővel, görcsösen kapaszkodva a nadrágjába ítéletnapig? Nem. Birtokában volt a legnagyobb kincsnek, a polgári tisztességnek, és húszezer dollárért eladta. Mert ostoba volt. Vesszen hát minden. Jöjjön a börtön.

Közben elérte újra a French Roadot szegélyező pálmásort, lehorgasztott fejjel, harisnyás lábát cuppogva húzta maga után, cipős lábán több kilónyi massa tapadt súlyosan, és olyanféle benyomást kelteti, mint a wickfieldi főúton ballagó, bölcs, szomorú szarvasmarhák. Még bólogatott is minden lépésnél. Már feltűnt a fák között a sárga épület, és egy pillanatig nekidőlt a pálma nyirkos törzsének. Közben harsogó, rőt színek futottak fel az égre, a közeledő napot jelölve. Curzon úr csodálkozva látta, hogy az épület előtt egy teherautó áll, amire gumibotokat, rendőrzubbonyokat és bútorokat dobálnak fel... És mi ez? Álmodik? Thomson főfelügyelő és a kapitány ott állnak civilben és Paddington lorddal beszélgetnek. Mellettük van Rival márkis is. Tisztán hallatszik minden szavuk.

- Mindent el kell vinni Thomsonhoz - mondta Paddington. - Ezt a házat már nem használhatjuk többé. Nadja terve remek volt, és te elsőrangúan játszottad a kapitány szerepét.

- Semmit sem hagytunk itt. Még a vaságyakat is felrakattam - mondta a kapitány. - De hogy fogja Nadja a dollárokat elhozni?

- Már nála is van - mondta a márkis. - Mindent úgy intézett, hogy a hotelban a szomszéd szobát kapja ezzel a csirkefogóval, és igazán egyszerű volt éjjel álkulccsal bemenni, és elhozni a lakktáskát. Nemcsak a húszezer volt benne, hanem az a pénz is, amit tőlünk nyert. Nadja a pénzzel együtt a Raffles-bárban vár ránk...

Nemsokára megindult a teherautó, a French Road 999/a. Elsötétedett, és Curzon úr hasra feküdt a pálmák alatt, arcát a pincszagú, puha földre fektette, és hosszan, görcsösen, keservesen sírt.

3.

Az életfogytiglani fegyházra szóló ítéletet Curzon úr kisebb megrázkódtatással vette volna tudomásul, mint azt a tényt, hogy Nadja-Lilian hűtlen, rossz, gonosz kalandornő, aki becsapta őt és meglopta. Nem akart tovább élni. De mit csináljon, ha egyszer az öngyilkossághoz gyáva? Jelentkezik a rendőrségen. Nem, nem! Megverik! Eszébe jutott az arca előtt magasba lendülő, kifordított tenyér.

Ennek mégsem teheti ki magát.

Elhatározta, hogy tovább fog menni felfelé a lejtőn, amin megindult. Felkeresi a gonosztevőket. Az erkölcsi romlás most már úgyis feltartóztathatatlan folyamat az ő züllött, sikkasztói lelki-világában. Elmegy tehát jószántából oda, ahová úgyis kerülne: az alvilágba. A híres szingapúri külváros bűnözői közé. Megvolt ehhez a kellő lelkiereje, de legalább egy nadrágszija is kellett volna hozzá. A cipőjéért visszament és megkereste. Azután, ha már úgyis rablásból és betörés-

ből fog élni, mit számít ilyen csekélység: ellopott egy villa kerítése mögött kifeszített ruhaszárító kötelet. És mint valami zarándok szőrcsuhájának az övét, megkötötte a derekán, két végét hosszan lógni hagyta, mert nem volt zsebképe, hogy elvágja. A mellényzsebében talált egy cédulát a menetjegyirodában hagyott ezer dollárról. Nem megy el érte. És a hotelba se megy el. Most már semmit sem kockáztat. Ha ezek a csirkefogók tudták, hogy ő bűnös, akkor bizonyára valamennyi lapban bent áll.

Ezen az estén egy furcsa zarándok jelent meg a szingapúri kültelkeken. Mindenki utánafordult, olyan rongyos és piszkos volt. Érdekes, hogy ezen a környéken a világ legrongyosabb emberei élnek, és Curzon úr mégis feltűnt közöttük. Úgy látszik, rongyosság és rongyosság között nagy különbség van. Egy hirtelen lerongyolódott polgár megdöbbenő módon különbözik egy állandó sokkal rongyosabb koldustól. Curzon úr felkereste a kiskocsmákat, sikátorokat és tömegszállásokat. De egyetlen bűnözőt sem talált Szingapúrban. A legelszántabb külsejű, félszemű óriásról kiderült, hogy kávéházi zenész. Egy misztikusan vigyorgó kínairól öt perc múlva megtudta, hogy áruházban eladó. Ha Nadja nem tudta, hogy kell elkezdni a tisztességet, Curzon úr épp így meg volt akadva a gabság kezdetét illetően. Egy helyen majdnem meglincselték, mert a kocsmárostól suttozva az alvilág tagjai iránt érdeklődött.

- Mit képzelsz magad? Becsületes vendéglős vagyok húsz éve! Ezek az urak itt tisztességes fuvarosok és állás nélküli díjbirkózók!! Menjen, mert úgy szájon kapom!!...

A csatornákon vesztegelő bárkából gyereksírás és rossz ételek olajszága jött fel hozzá. A lába előtt nagy kövér patkányok futottak el, és egy lampionokkal teleaggatott házból színes nők bámultak ki csoportosan az ablakból. Ezen a napon Szingapúrban kilenc gyilkosságot és huszonöt betörést fedeztek fel, nyolc kokaincsempészt lepleztek le, tíz leánykereskedőt és negyven körözött egyént tartóztattak le, de Curzon úr a kültelkeken csupa feddhetetlen polgárral találkozott. Sárga volt és sovány, borotvátlan, kimerült, piszkos és szomorú.

- A törvény nevében! - Hatalmas kéz csapott a vállára, és Curzon úr nyomban elájult. Mikor magához tért egy padon feküdt, és régi ismerőse, Monte Cristo vigyorgott rá kedélyesen.

- Igazán nem hittem volna, hogy ennyire megijed a tréfámtól.

- Azt... azt hittem, hogy a rendőrség.

- Miért nem menekült el Szingapúrból?

- Nézze, Monte úr, én később visszaosontam, és mindent láttam. Tudom, hogy a kapitány úr éppolyan csirkefogó, mint ön, ha nem veszi rossz néven az őszinteségemet. Tudom, hogy Nadja a cinkosuk volt, és visszaélt az ostobasággal.

- Igazán? No, mindegy. Én nem vagyok Monte. Nevem Wichy. Monte Cristo egy regényhős.

- Regényekkel és operettekkel torkig vagyok. Rip van Winkle-t irigylem - mondta ásítva -, mert ötven évig aludt egyfolytában, és sohasem keltették fel a hotelszámlával.

- Jöjjön velem - mondta Wichy, aki mint általában a szélhámosok, jószívű ember volt. - Bizonyára nem evett még semmit. És ha már ilyen megadással fogadta el a helyzetét, mesélhetek magának néhány érdekes dolgot.

Curzon úr, minden lelki és testi baja dacára, úgy falta a kókuszszírszagú, homályos tányérokra tált ételeket, mint aki nem tud betelni velük. Wichy közben pálinkát töltött neki, és szomorúan mesélt.

- Sajnos, ez a Nadja nem magát csapta be, hanem minket. Ez a bolond nő beleszeretett magába. Hát nem különös?

- De.

- A hajón, amikor magának húszezer dollárja úszott a hamiskártyások között, megtévesztő jelet adott le a maga háta mögül, és így maga az utolsó partiban mindent visszanyert. Hé! Vízet! - Curzon úrnak torkán akadt egy tízdekás húsdarab, és fullasztó köhögési rohamot kapott. Azután olyan átszellemült arccal nézett Wichyre, olyan boldogan, mint aki többet kapott e pillanatban, mint húszezer dollárt. - Csak egyen tovább, és ne vegyen egyszerre fél sertéseket a szájába - mondta az állítólagos orgazda. - Azután Paddington kutatott a maga kabinjában, és rájött, hogy álnéven utazik, hogy hazudott Nadjának, mert legutóbb még Sidneyben élt, szakállasan, és Nadja ekkor bosszút esküdött maga ellen. Ugyanis ők nem hitték el, hogy maga igazán hülye. Azt hitték, hogy csak tetteti magát.

- Uram, én esküszöm...

- Most már tudom, hogy tévedtek. Csak egyen nyugodtan. Szóval, Nadja bosszút esküdött maga ellen, mert megtévesztette őt. Különösen bizonyos vidéki platánok és politúros dobozok miatt volt rendkívül dühös. Nem tudom, mi tetszhetett neki ezen... Ő eszelte ki az egész tervet a French Roadon berendezett álrendőrséggel, a cellatárssal, aki majd megszökteti magát. Nadja egyenesen a hotelba ment a lakktáskáért. És most jön, uram, a meglepetés. A Raffles-bárban volt a találkozó őnagyságával. De csak egy levelet küldött. Röviden közölte velünk, hogy a teljes rablott összeget a vadonban élő misszionáriusok alapjának adományozta névtelenül, és tiszteltetett bennünket, és elmegy a dzsungelbe takarítónőnek. Nem részletezem, hogy mi volt. A márki sírógörcsöt kapott. Paddington őlordsága éppen levest vett a tányérjára, és a merőkanállal a kezében ámokfutást kapott. Talán még most is szalad. Hát érdemes, uram, tisztességes szélhámosnak lenni? Ilyen szép munka, így kidolgozva, és mennyi strapa volt.

- Nekem mondja? - felelte búsan Curzon úr.

Wichy később hat shillinget és néhány tanácsot adott Curzon úrnak, azután magára hagyta. Curzon úr vett egy nadrágszíjat és egy pár cipőfűzőt. Később még egy fogkefét is, mert nagyon nyomorultnak érezte magát ilyen tisztátlan, gondozatlan állapotban.

Curzon úr majdnem hittérítő lesz

1.

Délelőtt volt. Zuhogott az eső. Curzon úr, aki megtanulta, hogy lehet négy hét alatt húszezer dollárnak a nyakára hágni, most megtanulta, hogyan kell három shillingből öt napig élni.

Az északkeleti monszon olyan tölcéserekben kavarta a sűrű záport, olyan sivitással csapdosta mindenfelé a víztömegeket, hogy csak a város legutolsó páriái voltak a szabadban. És Curzon úr. Egyre kialakultabb lett benne a meggyőződés, hogy öngyilkosságot kellene elkövetnie. Mint valami gazdátlan, korcs kuvasz, bolyongott a sikátorok között, vagy dideregve, gémberedett tagokkal aludt hidak alatt, filléres levesekkel, olcsó puliszkatésztákkal táplálkozott, és néha görcsös igyekezettel piszkálta a körmét vagy kefélt a fogát, de ez olyan meddő dolog volt, mintha valaki egy égő vulkán fölé állna, és csepegtetőüveggel akarná eloltani a lángoló lávatömeget. Az öngyilkossággal csak három lépcsőig jutott. Lassan sétált be a gátról a tengerbe. A harmadik lépcsőnél, mikor már térden felül ért a víz, dideregve álldogált... Kinyújtotta a lábát, hogy továbbmenjen, azután egy sóhajjal megindult vissza a partra, és dúsan csepegő nadrágszárakkal folytatta elátkozott bolyongását Szingapúr kültekén.

Dél felé kisütött a nap. És egyszer csak, mint valami paradicsomi kép, gyönyörű kert tárult fel előtte. Aranyozott hegyű rácsszuronyok mögött csodálatos, élénkzöld díszpálmák, roppant kaktuszok, hibiszkuszok, orchideák, égő színű, óriási sáfrányok, nagy kelyhű, fehér és ibolyaszínű trópusi csodák. A szingapúri jezsuita rend botanikus kertje volt. A trópus minden növényfajtájának nagy gonddal ápolt, több kilométer kiterjedésű kis mintadzsungele. Az élethűség olykor a kobrákat és pitonokat is annyira megtéveszti, hogy itt ütnek tanyát. A széles, gyönyörű, sárga sétányok között, tiszta kis tavon, lótuszok és Victoria Regiák között, flamingók és pelikánok éltek szabadon... Mindenfelé apró, színes gyerekek, hófehér ruhás, néger ápolónők, bennszülött papok a jezsuita rend fekete ruhájában.

Gondolkozott. Miért ne lehetne ő is misszionárius?

Egy hölgy sietett ki a kapun. Majdnem beléje ütközött.

Nadja volt.

Megállt előtte. Szólni nem tudott. Hogy mennyire megváltozhatott ez alatt a hét alatt Curzon úr, azt Nadja ijedt, csodálkozó tekintetéből könnyen leolvashatta.

- Ide is utánam jött?! - kérdezte a nő energikusan.

- Nem maga után jöttem, Nadja. Önmagam elől jöttem ide. Gyáva voltam a halálhoz. Most elmegyek majd misszionáriusnak.

- Megbolondult?! - kiáltott rá Nadja. - Nem tud okosabbat kezdeni az életével? Hiszen maga olyan ügyes szélhámos, olyan tehetséges...

- Nem vagyok szélhámos, Nadja. Egy könnyelmű kollégám szaporasága juttatott ide. És a véletlen. - És elmondta Nadjának a történetét a húszezer dollárról és a páncélszekrénybe tévedt fogkrémről, timsóról, pipereszappanról és egyéb illatszerekről az aktatáskában.

Nadja sokáig nézte szótlanul, szemében a bűnbánat és a megbocsátás szomorú fényével. Most már hitt Curzon úrnak. Igaz, hogy ez az ember hazudott neki, de nem akarta becsapni. Ez igazán abból a jobb és szebb világból jött, alig foltos becsületével. Azt is elhitte neki, hogy

Masson gyerekei miatt sikkasztott, elhitta a fogkrémet, a timsót és az esernyőt. Mindent elhitt, és úgy érezte, hogy valamit tennie kell ezért az emberért, akit a tisztességes élet utáni vágyán keresztül még most is szeret.

- Nézze, a sikkasztott összeget jótékony célra adtam. Én azt hiszem, ha a rendőrfőnökök elmagyarázzuk a dolgot, hajlandó lesz az adományomból megtéríteni a takarékpénztár kárát, hiszen marad még nekik elég, mert én nemcsak a húszezer dollárt, hanem a szélhámos banda minden bűnösen összeharácsolt pénzét odaadtam.

- Ön igazán nagylelkű, Nadja... - mondta, mert nem jutott más az eszébe.

- És ha a takarékpénztárnak megtérül a kára, talán megbocsátanak magának, és a feljelentést bizonyára visszavonják.

- Ön nem ismeri Mayfield urat. Úristen! Hogy kerülhetnék a szeme elé?

- Hát nem fog a szeme elé kerülni! De semmi esetre se záratják be, ha visszakapják a pénzüket. Ezt nem hiszem. Hallottam már bankról, amely fel se jelentette régi alkalmazottját sikkasztásért. Mit írtak a maga esetéről a lapok?

- Nem tudom... Én nem mertem újságot venni a kezembe.

- Ó, maga ostoba - kiáltotta a nő. Megfogta Curzon úr kezét, és rohant vele ki a parkból, rohant egy nagy épületig, amelynek a pincéjében impozáns dübörgéssel hasábokon ontotta magából a hazugságokat egy rotációs szörnyeteg, és az első emeleti olvasóhelyiségben rövid keresgélés után megtalálták azt a néhány hét előtti lappeldányt, amelynek első lapján hatalmas cím üvöltötte feléjük:

Ismerős tettesek kirabolták a sidneyi Takarékot!

A hatalmas híradás közölte, hogy az elsejéről másodikára virradó éjszakán csodálatosan ügyes, úgynevezett hidegvágással felfeszítették a takarékpénztár wertheimszekrényét, és a Northon utazási iroda 20 000 dolláros letétjét, amely egy aktatáskában volt, elrabolták. A rendőrség az ujjlenyomatokból megállapította, hogy a betörést, cinkosok nélkül, a régóta körözött híres kasszafűró, Morton követte el, akit a homlokán levő forradás miatt Sebhelyes Mortonnak ismernek az alvilágban. Megállapították, hogy a tettes alpolgármesternek maszkírozva, repülőgépen San Franciscóba szökött, és a rendőrség máris a nyomában van. A nyomozás több igen értékes eredményét a kutatás érdekében a kapitány titokban tartja.

- De hát akkor...

És csak álltak, és bámultak egymásra. De hát akkor eszébe sem jutott senkinek, hogy Curzon urat köröztesse vagy egyáltalán gyanúsítsa. Akkor Curzon úr tulajdonképpen a szabadságát tölti ezen a kényelmetlen módon. És jaj! Ha meglenne a húszezer dollár... Most nyugodtan és veszélytelenül, törvényes formák között birtokolhatná! Vehetne víkendházat, autót, zsakettet, cigarettatárcát és kvarcfényezést!

Mert, hiába, ilyen az ember. Az előbb még pusztá életét a leprások közé akarta átmenteni, és most már a haját tépi, hogy nem vehet gőzfűtést, gramofont meg csónakot az elherdált húszezer dollárért. Holott azt kellett volna mondania: „Ennek a bűnös pénznek nem lehetett jobb helyet találni, mint a dzsungelben hősieken küszködő misszionáriusok alapját. És talán, hogy ez a pénz ilyen igazán szent célra jusson, ezért rendezett mindent így a sors, és ezért engedte ki egy esendő ember nyakát a kegyetlenül szorító hurokból.” És talán egy kicsit azért is, hogy Curzon úr jobban meg tudja becsülni a mindig igénytelen és sokszor kényelmetlen, de általában nyugalmas, tisztességes munkát.

- Maga most hazautazhat. Nyugodtan elmehet a hotelba, ahol leraktározták a poggyászait. A számláját a szélhámosok kifizették. És mire lejár a szabadsága, éppen hazaér - mondta Nadja.

- És maga?

- Elvégzem az ápolónői kurzust, és azt hiszem, ezen a pályán megtalálom majd az élethivatásomat.

Hallgattak. A hazugságok hatalmas sárkánya dübörgött alattuk.

- Itt az útiköltsége is - mondta Curzon úr, szakadt mellénye zsebéből előhúzva az utazási iroda nyugtáját ezer dollárról, amiből kilencszázötven visszajárt. Ennyiért akart valutát venni. Ide is nyugodtan elmehet a pénzért. - Ez a pénz éppen elengedő útiköltség két személynek Sidneyig. Jöjjön velem, Nadja, jó?

- Jó - mondta a lány, és sokáig egymás szemébe néztek.

2.

A Sebhelyes Morton egyedül ült Montevideo egyik kocsmájában, fejét két kezébe hajtotta, és tűnődött, tűnődött, már közel az örület határához, a megoldhatatlan rejtélyen, amely közismert kasszafúróból máról holnapra földönfutóvá tette: hogy került az aktatáskába, a takarékpénztár pánccsaszekrényébe fogkrém, timsó és pipereholmi? Előző nap pontosan megfigyelte, hogy a Northon cég húszezer dollárt ad le a pénztárnál az aktatáskában. Másnap kifúrta a szekrényt, hóna alatt a táskával rohant cinkosaihoz az indulásra kész vitorlásra, és mikor kibontották, pipereholmi volt benne. Fogpép! Barátai megverték, a vízbe dobták, alig tudta pusztán életét megmenteni, és nem volt többé maradása az alvilágban, mert ujjal mutogattak rá: ott megy a Sebhelyes Morton, aki eldugta társai elől a pénzt, és bebeszélte nekik, hogy a takarékpénztár fogkrémet és timsót őriz a pánccsaszekrényében. Régi cinkosai nem fogadták többé a köszönését, és erkölcsileg lehetetlenné volt téve jobb betörők között, mert senki, de senki nem hitte el a történetet a pánccsaszekrényről és a fogkrémről. Most itt ül Montevideóban, két tenyerébe szorítja a fejét, és olykor sírva fakad. Ő sem érti. Aki megértené őt, aki megmagyarázhatná a rejtélyt a fogkrémről és a timsóról, az a két boldog ember most úton van egy hajón az ausztráliai Sidney felé.

Curzon úr mégis a rács mögé kerül

- Csak menjen a devizaosztályra, Masson úr! - kiáltotta Mr. Mayfield. - A pénztár rácsa mögött most már Curzon úr tartozik intézkedni. Nem merem hinni, hogy önhatalmúlag meghosszabbította volna a szabadságát. - És elővette az óráját. Öt teljes percig állt így, az órával a kezében. Azután megjelent egy úr, borotvált képű, sovány, ismeretlen.

- Jó reggelt, jó reggelt! - mosolygott az idegen, és elindult az asztalok mögé.

- Bocsánat! - szólt rá Mayfield. - Félek, nem mehet a tisztviselők által fenntartott helyre.

- Hát ennyire megváltoztam?!

Mayfield úr ámultan nézte a borotvált arcú, sovány embert. Ez lenne Curzon? Semmi kétség? Ugyanaz a szelíd bivalytekintet. Ugyanaz a lehetetlen, elválasztott hajviselet. De nyomban erőt vett magán.

- Ön teljes öt percet késett, Curzon úr, és nem kápráztathat el annyira átváltozó művészetével, hogy ez a sajnálatos körülmény elkerülje a figyelmemet. Miért késett ön öt percet?

- Tisztelettel bejelentem, hogy nősülök.

- És ezen ma reggel öt percig gondolkozott? Jelenteni fogom.

És máris távozott, peckesen, lesújtó arckifejezéssel. De olyan arckifejezés nem létezett a világon, ami Curzon úr boldogságát elronthatta volna. Hát itt van újra! És körmölhet a fizetéséért, és hallgathatja Mrs. Hutkins zsörtölődéseit. Nem kell félnie! Szabad, becsületes ember! És néhány napon belül feleségül veszi Nadját! Ez többet ér a húszezer dollárnál! Ez nagyobb boldogság mindennél. Arra lett figyelmes, hogy Masson óvatosan körüljárja, és csodálkozva, figyelmesen nézi, mint valami messziről jött ajaknégert.

- Szent Isten, Curzon! Mi történt veled?

- Nősülök! - kiáltotta boldogan - visszavonhatatlanul megnősülök.

- Nem ismerek rád! Apropos: megszületett a kisleányom!

Ez a visszatérő motívum kissé lehangolta Curzon urat.

Végül is megállapodtak abban, hogy ő lesz a keresztapa.

- Mondd, Masson! Hallottál te valamit egy bizonyos Monte Cristóról? Akit Szingapúrban vízbe dobtak?

- Erről hallottam. De másképp. Francia regény, a feleségem olvasta is.

- Kérlek, küldd át nekem. Nagyon érdekes körülmények között ismertem meg Monte Cristo történetét. Ez a rab egy halott cellatársával helyet cserélt a kórbonctani intézetben... Miért nem figyelsz?

- Remélem - szólalt meg mögötte Mr. Mayfield -, hogy Dumas összes műveiből csak szemelvényekre fog szorítkozni a hivatalos órák alatt. És miután az első kötetet befejezte Monte Cristóból, ezért honorálni fogjuk.

És a sztrichninszavú ember, gögös lépteivel ismét távozott. De Curzon úr lelkében semmiféle ború nem homályosíthatta el tízmillió szívárványos tavaszi harsona diadalmas kantátáját, és mintegy vállalva sikkasztásának következményét és boldog házasságának rezüméjét, odalépett a rács mögé, amely most már életfogytiglanra bekalitkázta őt a sidneyi Takarékpénztárba.